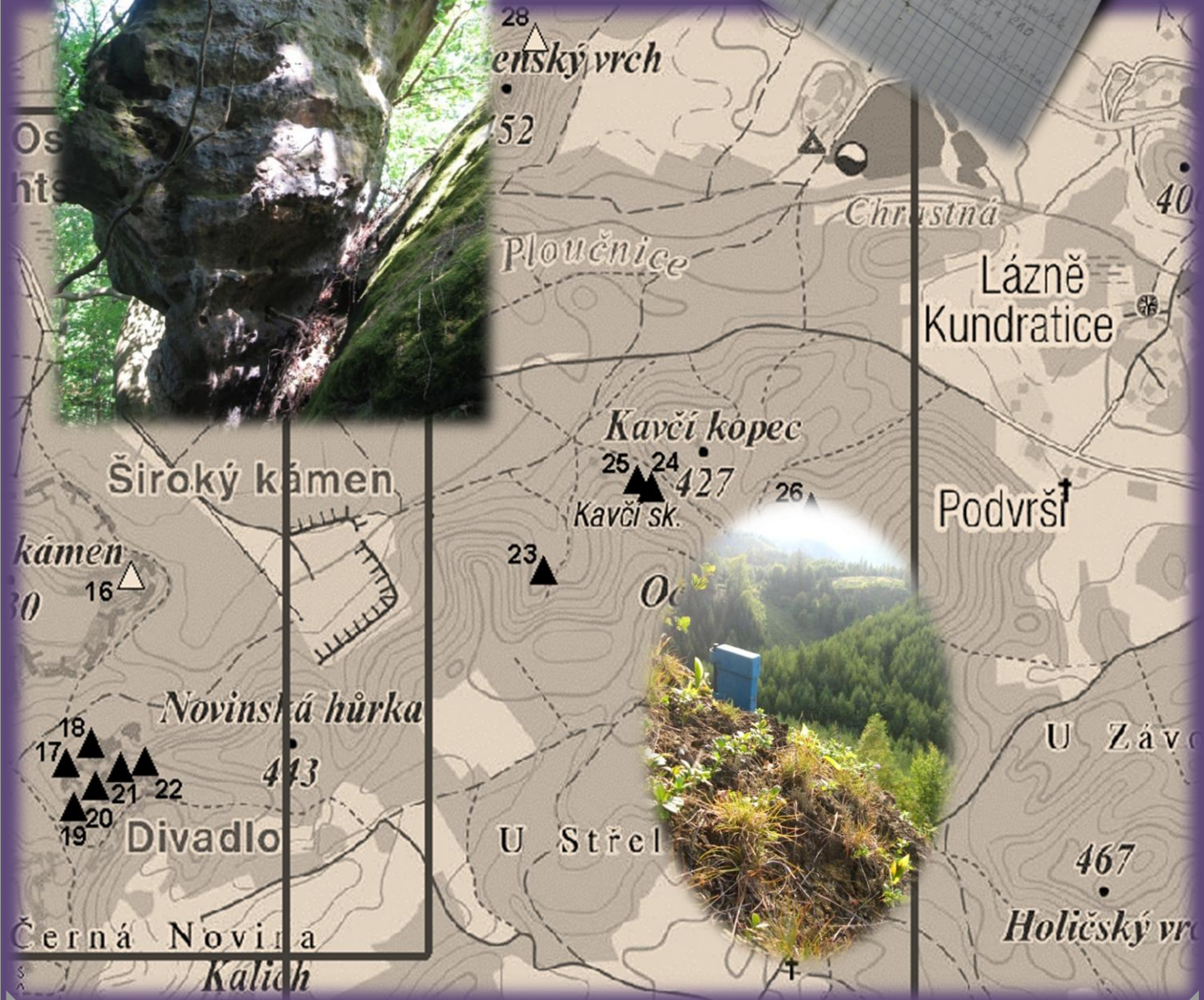
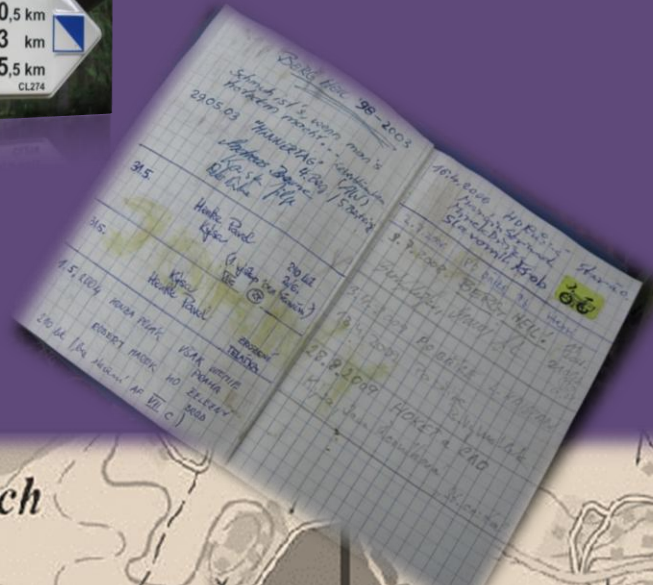

Horolezecký průvodce

HAMR NA JEZEŘE

27 věží, 3 masivy, 141 cest

Vážení kamarádi, horolezci.

Dostává se vám do ruky fotografický horolezecký průvodce HAMR NA JEZEŘE.

Je dílem několika lidí, fanoušků, sportovců, kteří neváhali věnovat pro dobrou věc trochu námahy, času a peněz. Užijte si lezení a krásné přírody.

01. 01. 2010

Paul Bepko Kyša

ÚVOD

Poloha a vymezení: Děvínská pahorkatina je severním okrajem bývalého vojenského výcvikového prostoru Ralsko (dnes k. ú. obce Ralsko se sídlem v Kuřívodech). Oblast je vyznačena zhruba linií Stráž pod Ralskem - býv. Svěbořice - Lánův kopec (426 m) - Lázně Kundratice - Hamerský rybník.

Geologie: Pískovcové skály v oblasti tvoří křemenné pískovce jizerského souvrství (střední až svrchní turon), obvykle velmi slabě litifikované, jemnozrné až středně zrnité, ojediněle i hrubozrné, které směrem k jihovýchodu postupně vyklíňují na úkor mocnosti jemnozrných vápnatých pískovců. V důsledku tohoto horninového přechodu a také vlivem úbytku vulkanitů směrem od lužického zlomu k jihovýchodu je jižní a východní část oblasti plošší než část severní a geomorfologické ohraničení je méně nápadné. Severozápadní hranici území tvoří strážský zlom v jižním omezení příkopu oháreckého riftu. Mladý vulkanismus se projevuje druhotnou cementací pískovců (klasické lokality proželeznění a v menší míře i silicifikace pískovců) podél žil směru severovýchod-jihozápad. Žíly jsou tvořené převážně horninami polzenitové řady, datovány jsou do nejmladší křídly a paleocénu (jižně od Osečné, Děvín, Hamerský Špičák, Chrastenský vrch). Mladší jsou čedičové intruze (např. Velký Jelení vrch). Ve skupině pískovcových útvarů nazývaných Skalní divadlo je jedinečná ukázka trubcovité formy proželeznění. Kavčí kameny na Kavčím kopci u Osečné jsou tři skalní věže podmíněné silicifikací.

Reliéf: Má charakter plošiny s četnými nápadnými, tvarově charakteristickými a navzájem odlišnými vrcholy. Plošina je na severozápadě (u Ploučnice) ve výši kolem 320 m, podél jihovýchodního okraje území se zvedá souvislým, avšak proměnlivě strmým stupněm téměř o 100 m (linie vrchů Brada - Ostrovské vrchy - Kalich - Novinská hůrka - Ocasovský vrch). Elevace jsou tří typů: (1) výrazně protažené ve směru pozlenitových žil (Kozí hřbet, Hamerský Špičák a Děvín), (2) kupolovité (Velký a Malý Jelení vrch, Chrastenský kopec), (3) mají charakter tabulových hor a svědeckých kopců (Dlouhý a Široký kámen, Stohánek). Pískovcové výchozy jsou koncentrovány na svahy elevací a do nečetných roklí členících terénní stupeň pod plošinou Ostrovských vrchů. Na hřbetech jsou ojedinělá uskupení skalních věží ve tvaru zdi (Zářivá a Jedová věž na Kozím hřbetu, Děvínská věž na Hamerském Špičáku, skalní zeď na Chrastenském vrchu). Skalní města v úzkém smyslu pojmu nejsou vyvinuta. Částečnou výjimku tvoří uzavřené údolíčko Skalního divadla, na jehož bočních hřebenech stojí asi deset izolovaných skalních věží, většinou protáhlého, zdi podobného tvaru. Jedna z nich je perforována skalní branou. Na vrcholu této skály je částečně vyvětralá, přímá, velmi pravidelná, vodorovně uložená trubice tvořená několika centimetry silnou vrstvou železivce. Průměr útvaru je kolem 40 cm, délka zachovalého úseku 450 cm. Nedaleko jsou další podobné trubcovité železité inkrustace.

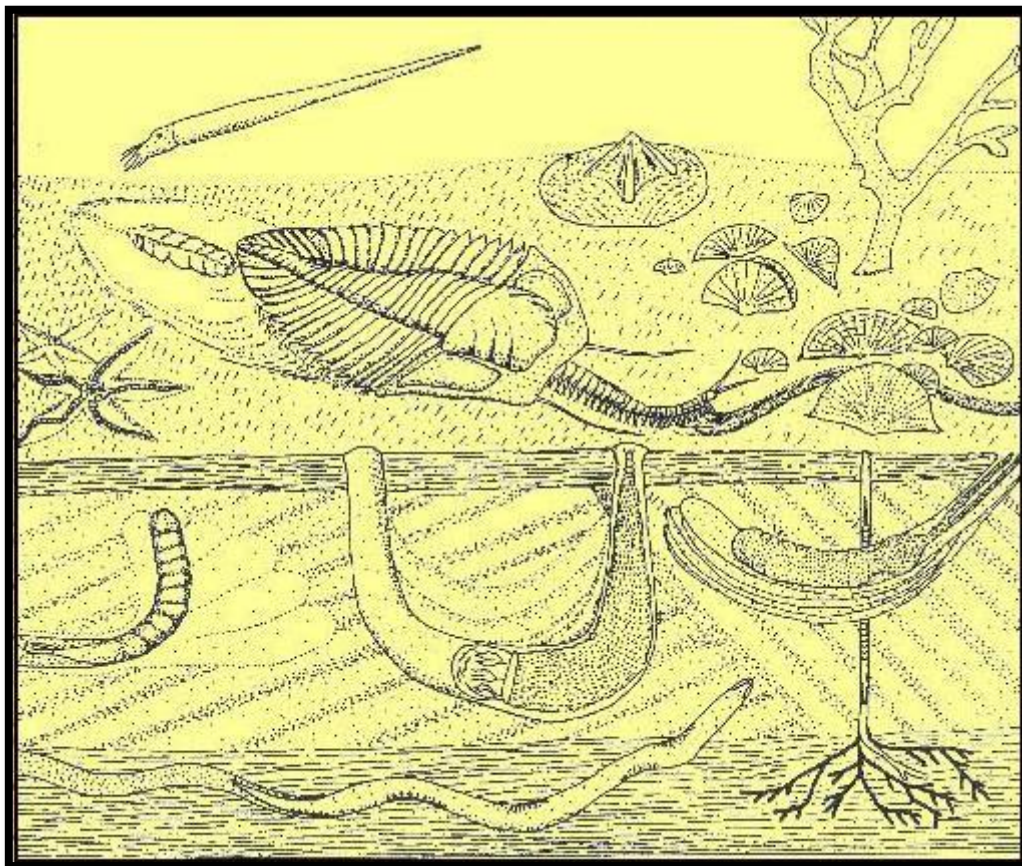

Pestrosti geologie odpovídá i bohatství forem mikroreliefu. V převisích měkkých pískovců jsou četné voštiny, nejčastěji jednogenerační, sférického a kukaňovitého tvaru; často se vedle sebe vyskytují voštiny řádově odlišných rozměrů (první centimetry - první decimetry).

V některých vrstvách jsou četné pravidelné i nepravidelné dutiny a kanálky. Ustupující stěny jsou - vinou rychlého úbytku měkkého pískovce - zpravidla hladké, s nepravidelnými škrapy pod temeny.

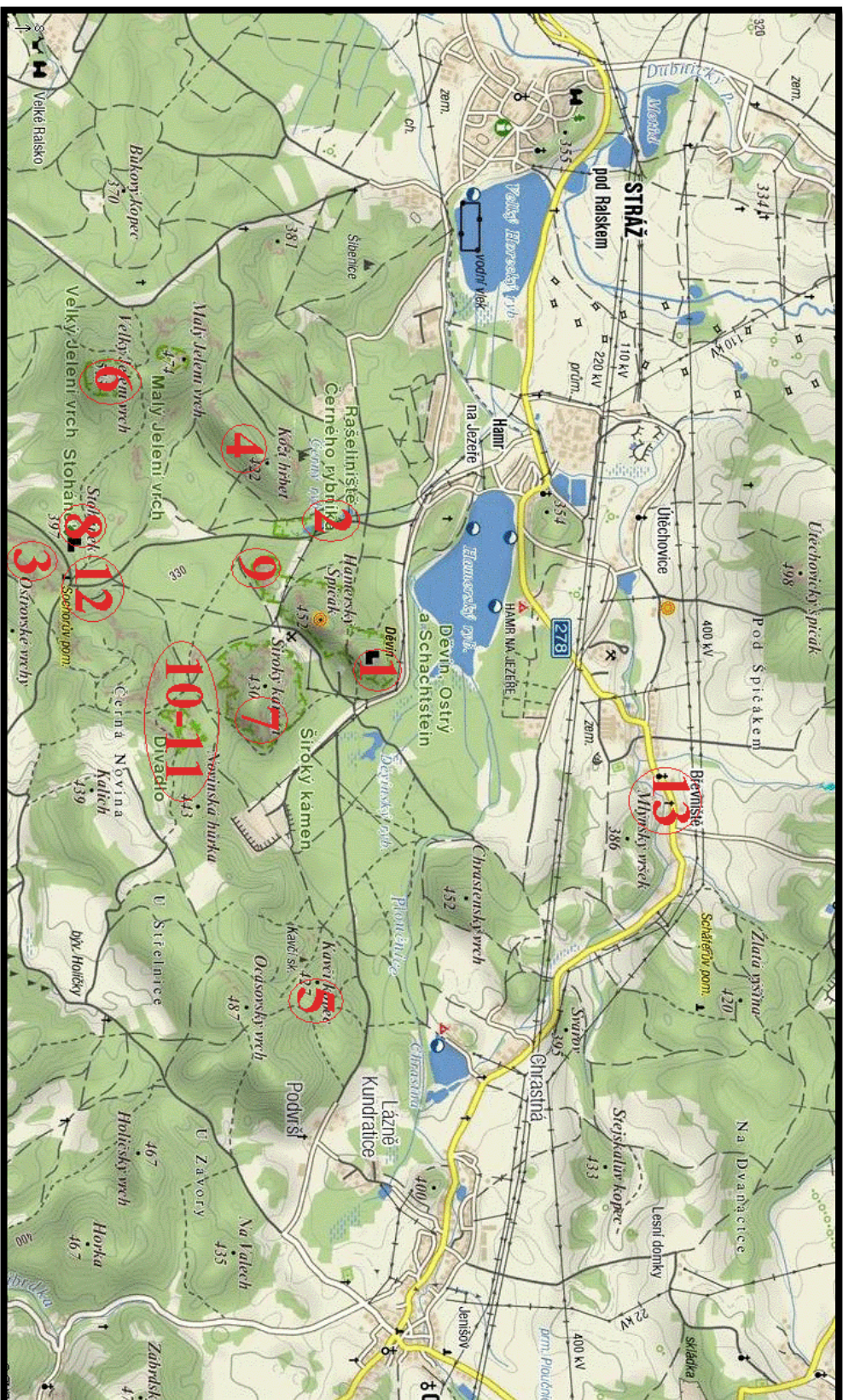
Zajímavosti: Na Děvině jsou (kromě odkryté žíly polzenitu) relikty středověkého hradu a četné stopy po dobývání rozložené žíly jako železné rudy (šachty, štola). Další důlní díla jsou na Hamerském Špičáku a zvláště na sousedním Schächtensteinu, kde je kutací rýha 13 metrů hluboká. V 18. století se ruda tavila ve vysoké peci v nedalekém Hamru na Jezeře. Skalní hrad a později poustevna byly na vrcholu Stohánku. Poustevnou bylo v 18. století i tvrziště Zbynsko na jižním okraji území.

Autor: *Radek Mikuláš*

ZAJÍMAVOSTI

1 - Děvín	7 - Široký kámen
2 - Černý rybník	8 - Stohánek
3 - Dlouhý kámen	9 - Vrch Schachtstein
4 - Kozí hřbet	10 - Skalní divadlo
5 - Krásná vyhlídka	11 - Vyhlídka u divadla
6 - Malý a Velký Jelení vrch	12 - Sochorův pomník
	13 - Knihovna Hamr na Jezeře

1 - DĚVÍN

Přírodní památka **Děvín** (Burg Dewin) - dominantní vrchol viditelný z obce Hamr na Jezeře, na náhorní plošině s kulturní památkou - **zříceninou mohutného hradu Děvín**.

Tvoří panorama obce Hamr za Hamerským jezerem a navazuje na přírodní památky Ostrý a Schachtstein.

Hrad byl založen pravděpodobně rodem Markvarticů kolem roku 1250. Svou plochou patří Děvín k našim největším hradům vůbec a ze zachovalých částí hradeb dýchá jeho mohutnost a síla, nabízející přítomným kouzlo klidu a nádherná zákoutí. Hrad byl vybudován na Žitavské a Jantarové stezce k obraně obchodníků a několikrát změnil své majitele. Mezi nejvýznamnější patřili Vartemberkové. Je známo, že hrad Děvín nebyl nikdy dobyt, ale byl vypálen Švédy až po jeho celkovém opuštění svými posledními majiteli po roce 1651. K tomuto datu se připomíná i samotná obec Hamr. Svou dnešní podobou se hrad stal hojně navštěvovaným místem turistů a leží na značené turistické stezce poblíž Hamerského naučného okruhu. Z vrcholu hradu se mezi vzrostlými buky nabízí několik nepřekonatelných pohledů na samotné Hamerské jezero a jeho kouzelné okolí.

V zachovalých ručně ražených štolách, vzniklých po těžbě železné rudy - limonitu, zimuje v hojně míře každoročně několik druhů vzácných netopýrů a jedná se o jedno z jejich nejvýznamnějších zimovišť v ČR.

Na hrad bylo v roce 2007 zbudováno přístupové schodiště a je řešena další ochrana vzácné kulturní památky a dominanty obce Hamr na Jezeře.

Otevírací doba

Památka je volně přístupná.

Dostupnost

Zřícenina se nachází asi 5 km východně od Stráže pod Ralskem. Odtud vede cesta po červené turistické značce směrem na Hamr na Jezeře, odtud také po červené. Nejbližší vlaková stanice Mimoň se nachází cca 15 km od hradu. Nejbližší autobusová zastávka je v obci Hamr na Jezeře cca 2 km.

- Pěšky: červená turistická značka (Stráž pod Ralskem-Osečná)
- Na kole: cyklostezka č. 3070

2 - ČERNÝ RYBNÍK

Společenstvo stojatých vod, mokřadů a rybník navazující na přechodové rašeliniště se vzácnými druhy rostlin a živočichů. Je součástí Hamerského naučného okruhu s umístěnou velkoplošnou informační tabulí s popisem lokality ležící na značené cyklostezce č. 3046.

- Důvod ochrany: uchování vzácného rašeliništního a vodního společenstva chráněných rostlin a živočichů
- Katastrální území: Hamr na Jezeře
- Vyhlášeno: 1996
- Celková výměra: 4,25 ha
- Nadmořská výška: 320 - 325 m

Přístupnost

Přírodní památka je volně přístupná.

Poloha

Přírodní památka se nachází cca 1,3 km J od Hamru na Jezeře. Nejbližší vlaková stanice Mimoň cca 10 km JZ.

- Na kole: cyklostezka č. 3046
- Pěšky: zelená TZ (Hamr na Jezeře - Stohánek)

3 - DLOUHÝ KÁMEN

Jedna z největších a nejdelších pískovcových skal v širokém okolí, **Dlouhý kámen** (Langer Stein), která je někdy nazývána Svěbořická skála a vzhledem ke své velikosti a mohutnosti též Titanic. Celé nádherné panorama Dlouhého kamene je viditelné přímo z vrcholu Stohánku, odkud je dále nádherný výhled na téměř chráněné přírodní památky v okolí Hamru na Jezeře.

Přístupnost

Přírodní zajímavost je volně přístupná.

Poloha a dostupnost

Pod celým masivem Dlouhého kamene prochází rovnoběžně cyklostezka č. 3046 a vede tudy Hamerský naučný okruh.

- Vzdálenost vzdušnou čarou: 3,5 km z obce Hamr na Jezeře
- Pěšky: zelená TZ (Hamr na Jezeře-Stohánek-Děvínský rybník)
- Na kole: cyklostezka č. 3046

4 - KOZÍ HŘBET

Západně od Černého rybníku vystupuje nápadný protáhlý hřeben **Kozího hřbetu** (Ziegenrücken), přibližně rovnoběžný s hřebenem Děvínské žíly. Ostrý příčný průřez hřbetu se strmými svahy na obě strany dává tušit, že se zde také jedná o zvětráním odhalenou zónu pískovců, zpevněných v blízkosti žíly čedičové horniny. Na vlastním Kozím hřbetu kolem vrcholu v jeho severní části vystupují jednotlivé skalky zpevněného pískovce (Zářivá věž, Jedová věž, Uprchlík, Zběh), doprovázené několika jámami, představujícími pravděpodobně také staré zapadlé dobývky. Výstup od protáhlého sedla k jihozápadnímu vyššímu vrcholu vede od Malého Jeleního vrchu po úzkém hřbetu s výchozy polzenitu s vodorovně sloupcovou odlučností.

Přístupnost

Přírodní zajímavost volně přístupná.

Poloha a dostupnost

Pod Kozím hřbetem vede Hamerský naučný okruh rovnoběžně s cyklostezkou č. 3046 směrem ke Stohánku.

- Vzdálenost vzdušnou čarou: necelé 2 km z obce Hamr na Jezeře
- Pěšky: zelená turistická značka (Hamr na Jezeře-Stohánek)
- Na kole: cyklostezka č. 3046

5 - KRÁSNA VYHLÍDKA

Přírodní zajímavost **Krásná vyhlídka** (Belvedere Aussicht) - volně přístupná pískovcová plošina nedaleko Podvrší a Kavčího kamene, ze které je nádherný výhled téměř na celou Ralskou pahorkatinu (Děvín, Ostrý, Široký kámen, Ralsko, Hamerské jezero, Kavčí skálu, a další nádherná zajímavá místa v okolí.)

Přístupnost

Přírodní zajímavost je volně přístupná.

Poloha a dostupnost

Nachází se vpravo nedaleko cyklostezky č. 3007 a červené turistické trasy vedoucí z Hamru na Jezeře na město Osečná.

- Vzdálenost vzdušnou čarou: 3,8 km z obce Hamr na Jezeře
- Pěšky: cca 500 m od červené TZ (Hamr na Jezeře-Osečná)
- Na kole: cca 500 m od cyklostezky č. 3007

6 - MALÝ A VELKÝ JELENÍ VRCH

Přírodní památka Malý a Velký Jelení vrch (Hirschberge) je dvojice protáhlých kopců tvořených ve svém jádru čedičem, význačný prvek zdejšího vulkanického aparátu působící jako významná krajinná dominanta. Na svazích porostlé bučinami a suťovými lesy na vrcholech vystupující do jasně strukturované sloupcovité odlupčivosti. Velký Jelení vrch nabízí jedno z nejkrásnějších vyhlídkových míst do kraje v širokém okolí a za dobré viditelnosti jsou viditelné Trosky v Českém ráji a někdy i vrcholky Krkonoš. Oba vrcholy se nacházejí poblíž značeného Hamerského naučného okruhu s umístěnou velkoplošnou informační tabulí a popisem lokality.

Přístupnost

Přírodní památka je volně přístupná.

Poloha a dostupnost

- Vzdálenost vzdušnou čarou od OÚ Hamr na Jezeře: Malý Jelení vrch 2,5 km, Velký Jelení vrch 3 km.
- Pěšky: 300-500m od zelené turistické stezky (Hamr na Jezeře-Sohánek)
- Na kole: nejbližší cyklostezka č. 3046 vzdálena cca 1200 m

7 - ŠIROKÝ KÁMEN

Přírodní památka **Široký kámen** (Breiter Stein). Obrovská plošina pískovcového vrchu s krajinně významnými svislými skalními stěnami, které činí na takto vzniklou „stolovou horu“ přístup téměř nemožným. Na vrcholu a stěnách strmých skal bylo zjištěno hnízdiště sokola stěhovavého a výra velkého a z chráněných plazů se zde vyskytuje zmije obecná. Jedna z výrazných skal nacházejících se v jihozápadní části skalního masivu je nazývána „Rytířova hlava“.

Přístupnost

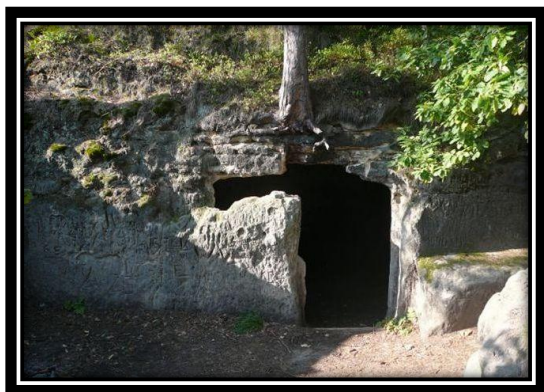
Přírodní památka je volně přístupná.

Poloha

Kolem prochází Hamerský naučný okruh a na rozcestí Pod Děvínem poblíž cyklostezky č. 3007 umístěna velkoplošná informační tabule s popisem lokality.

- Vzdálenost vzdušnou čarou z obce Hamr na Jezeře cca 2 km JV směrem.
- Pěšky: po zelené turistické značce (Hamr na Jezeře-Stohánek-Děvínský rybník)
- Na kole: nejbližší cyklostezka č. 3007 vzdálena cca 300 m

8 - STOHÁNEK

Přírodní památka **Stohánek** (Struhanken) je výrazný skalní ostroh - izolovaná „svědecká“ skála ve tvaru široké věže vypreparovaná z kvádrových pískovců na svém vrcholu se zbytky do skály tesaných místností hradu a vytesaným přístupovým schodištěm ve skalní spáře, dříve nazýván Stoh (396 m). Ve třicátých letech 15. století za bouřlivých husitských dob, zde byl vybudován dřevěný hrad Stohánek. V 18. století tu údajně pobýval poustevník. Na vrcholové plošině je zachován zbytek reliktního dubového

boru se vzácnými teplomilnými druhy bylin ve svém podrostu. Ze Stohánku se nabízí nádherný pohled na jednu z nejdelších skal v kraji Dlouhý kámen (někdy Svěbořická skála), který je vzhledem ke své délce a velikosti nazývána někdy Titanic.

Přístupnost

Přírodní památka je voně přístupná.

Poloha a dostupnost

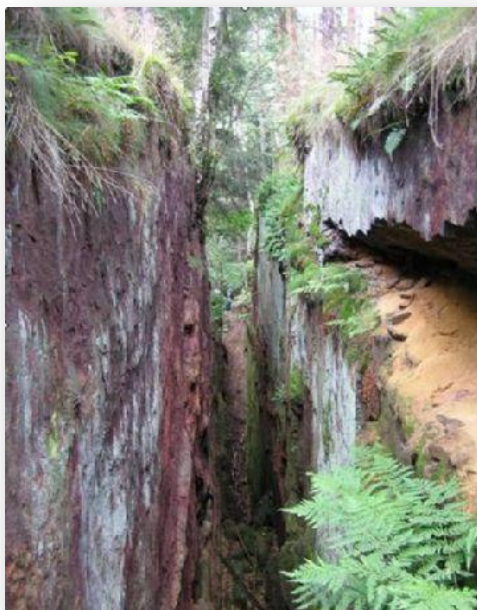
Stohánek leží na Hamerském naučném okruhu a na svém úpatí je na cyklostezce č. 3046 umístěna velkoplošná informační tabule s popisem lokality.

- Vzdálenost vzdušnou čarou: 3200 m od OÚ Hamr na Jezeře
- Pěšky: zelená turistická značka
- Na kole: cyklostezka č. 3046

9 - VRCH SCHACHTSTEIN

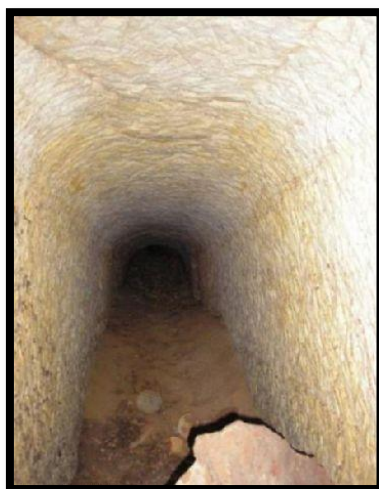
Přírodní památka **Schachtstein** - nepříliš výrazný zaoblený kopec, nacházející se jihozápadně od Ostrého a Děvína, ovšem s nejmohutnějšími zachovanými stopami po těžbě železné rudy s vytěženou žílou do hloubky až 17 metrů s vyústěnou příčnou štolou, vytěženou v 17. století, která je viditelná ze svého spodního okraje a na svém vchodu chráněná mříží. Vzniklý 1,5 – 2 metry široký kaňon je dlouhý téměř 70 metrů, a rozetíná celý vrch kopce na dvě části. Kaňon je před vstupem chráněn řetězy.

Přístupnost

Přírodní památka je **nepřístupná**.

Poloha a dostupnost

- Vzdálenost vzdušnou čarou: 1 km JZ smerem od Děvína
- Pěšky: nejbližší zelená turistická značka, cca 400 m
- Na kole: nejbližší cyklostezka č. 3046, cca 300 m

10 - SKALNÍ DIVADLO

Přírodní památku **Skalní Divadlo** (Türme in Amphitheater) představuje skupina významných, nádherně vypreparovaných skalních útvarů, vytvářejících svým rozmístěním v širokém oválu obrovský skalní amfiteátr s přírodně vytvořenou dominantní skalní pískovcovou tzv. Schwarzwaldskou branou (Schwarzwälder Tor), nazývanou „mladší sestrou Pravčické brány“ známé z Hřenska. Na hradbách vysokých až 10 metrů se vyskytují skalní dutiny, voštiny, železivec a další zajímavé přírodní jevy ve formě silnostěnných trubek značných rozměrů, připomínající zkamenělé pravěké kmeny stromů. Kolem Divadla prochází značený Hamerský naučný okruh s umístěnou velkoplošnou informační tabulí s popisem lokality.

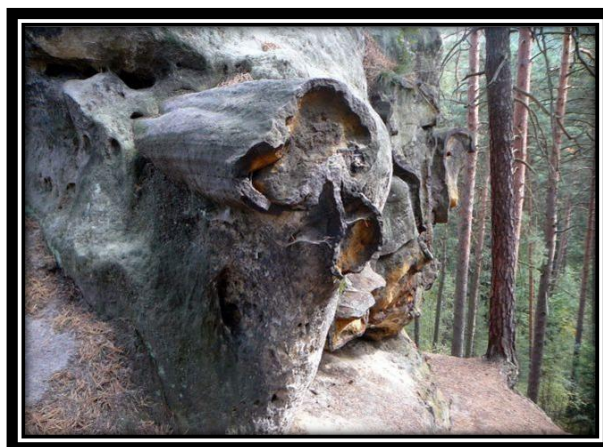
Přístupnost

Přírodní památka je volně přístupná.

Poloha a dostupnost

PP naleznete cca 3 km JV od Hamru na Jezeře.

- Pěšky: cca 100 m od zelené turistické stezky (Hamr na Jezeře-Stohánek-Děvínský rybník
- Na kole: nejbližší cyklostezka č. 3046 vzdálena cca 1200 m

11 - VYHLÍDKA U DIVADLA

Přírodní zajímavost **Vyhlídka u Divadla** (Aussicht Theater) – výrazný pískovcový skalní členitý masiv, nabízející ze svého vrcholu nádherný výhled na Panorama celého okolí Hamru na Jezeře včetně všech přírodních památek. Vyhlídka je přístupná od značeného Hamerského naučného okruhu při putování od přírodní památky skalního Divadla.

Přístupnost

volně přístupná

Poloha

Vyhlídku naleznete cca 3 km J od Hamru na Jezeře.

- Pěšky: zelená TZ (Hamr na Jezeře-Stohánek-Děvínský rybník)
- Na kole: nejbližší cyklostezka č. 3050 nebo 3046

12 - SOCHORŮV POMNÍK

Na tomto místě v roce 1950, při nevyjasněné autonehodě, tragicky zahynul generálmajor Československé armády Antonín Sochor, hrdina z 2. světové války. Místo je významnou křižovatkou cyklistických tras č. 3046 a č. 3050, nachází se na středu Hamerského naučného okruhu, stává se tímto příjemným a významným místem k odpočinku během putování.

Přístupnost

Památník je volně přístupný.

Poloha a dostupnost

Na křižovatce cyklostezek č. 3050 a 3046

- Vzdálenost vzdušnou čarou: 3,3 km z obce Hamr na Jezeře
- Pěšky: zelená TZ (Hamr na Jezeře-Stohánek-Děvinský rybník)
- Na kole: cyklostezka č. 3046 a 3050

13 - KNIHOVNA HAMR NA JEZEŘE

Místo: Břevniště

Adresa: Břevniště 85, 471 28 Hamr na Jezeře

Telefon: +420 487 852 154

Mobil: +420 720 524 392

Email: [irena\(tečka\)hyvlova\(zavináč\)seznam\(tečka\)cz](mailto:irena(tečka)hyvlova(zavináč)seznam(tečka)cz)

WWW: <http://hamrnajezere.webpark.cz>

Odpovědná osoba: Irena Hývlová

Místní lidová knihovna byla jedním z prvních kulturních zařízení v Břevništi fungujících po roce 1945. Byla umístěna ve zdejší škole, kde řídící pan Bláha byl zároveň knihovníkem. Další knihovnicí byla od roku 1963 paní Špatzová. Od 1.7.1982 převzala knihovnu paní Irena Hývlová a vede ji dodnes.

Provozní doba

středa 13.00-19.00 hod.

Služby

- ☐ široký výběr klasické i naučné literatury
- ☐ výpůjční služby formou MVS
- ☐ spolupráce s okresní knihovnou v České Lípě
- ☐ online katalogy v počítači
- ☐ internet zdarma
- ☐ rezervace knih
- ☐ kopírování
- ☐ dětský čtenářský kroužek

Další služby

- ☐ sociální zařízení

Bariéry

S pomocí lze umožnit bezbariérový přístup (2 schody).

Parkování

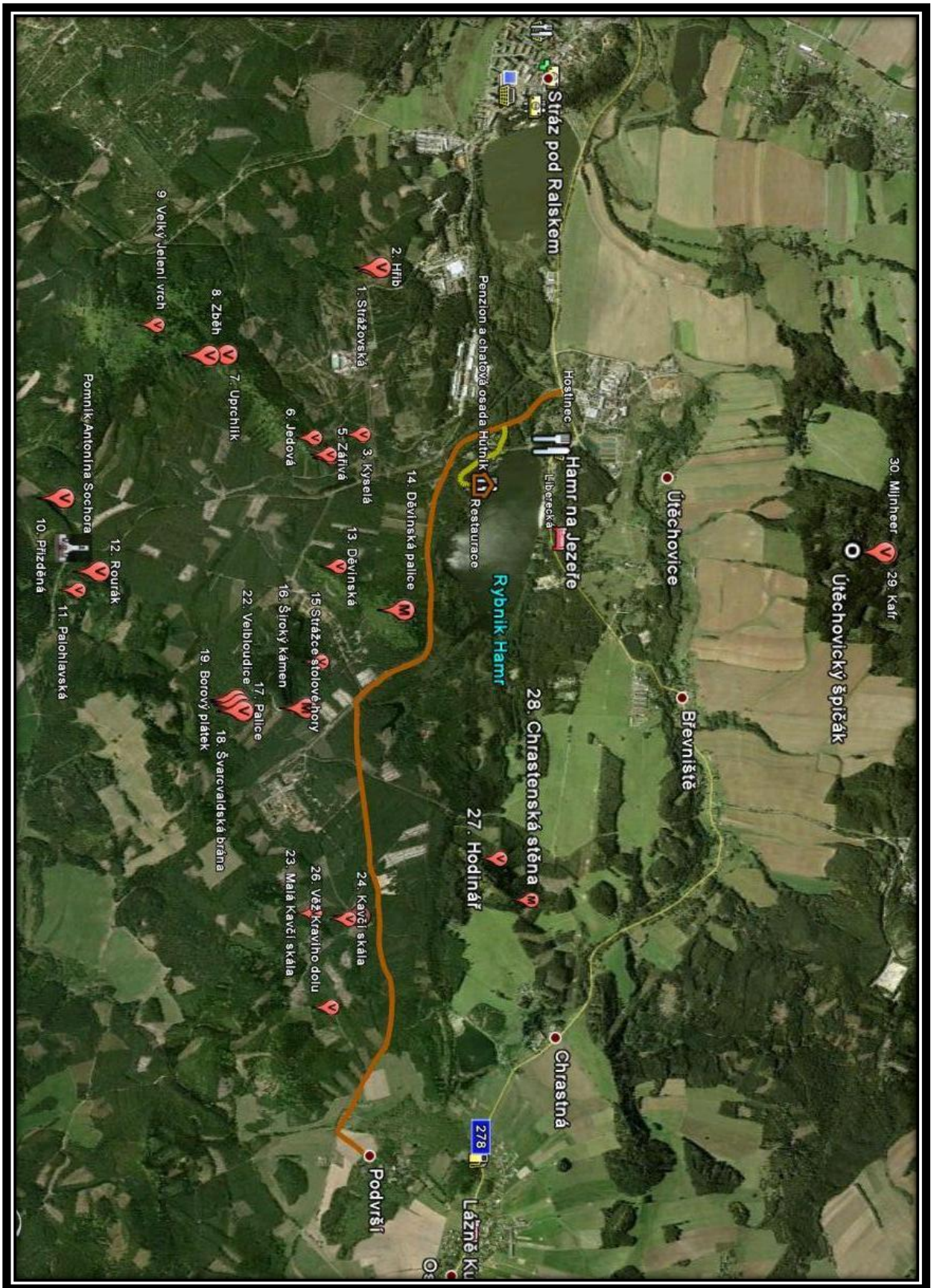
Možnost neplaceného parkování v těsné blízkosti knihovny (do 20 m).

Dostupnost

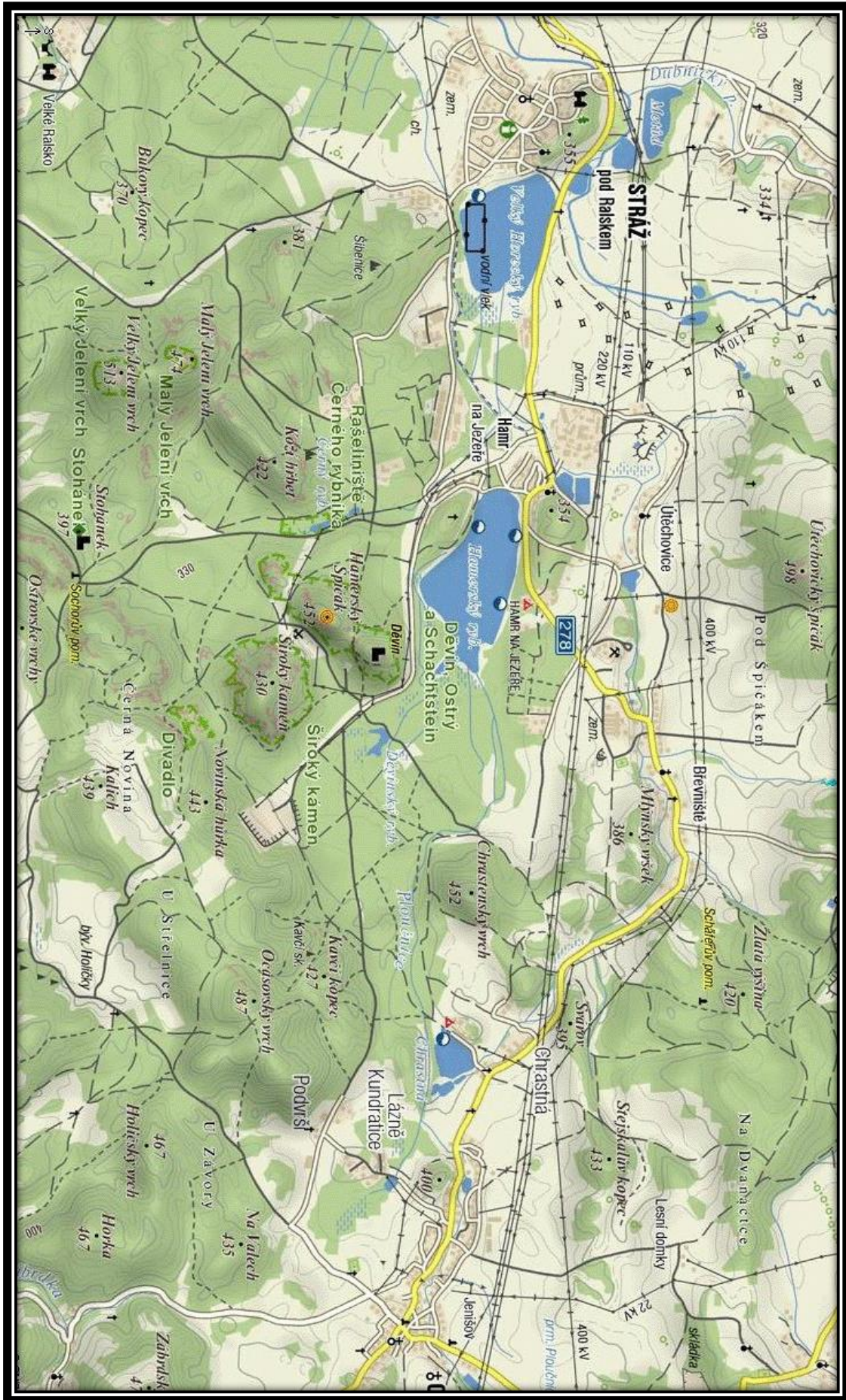
Obec Hamr na Jezeře se nachází cca 20 km vzdušnou čarou východně od okresního města Česká Lípa. Knihovna je umístěna v části obce Břevniště. Autobusová zastávka "u dubu" se nachází v těsné blízkosti knihovny. Nejbližší vlaková stanice Mimoň je vzdálena cca 12 km.

Situace

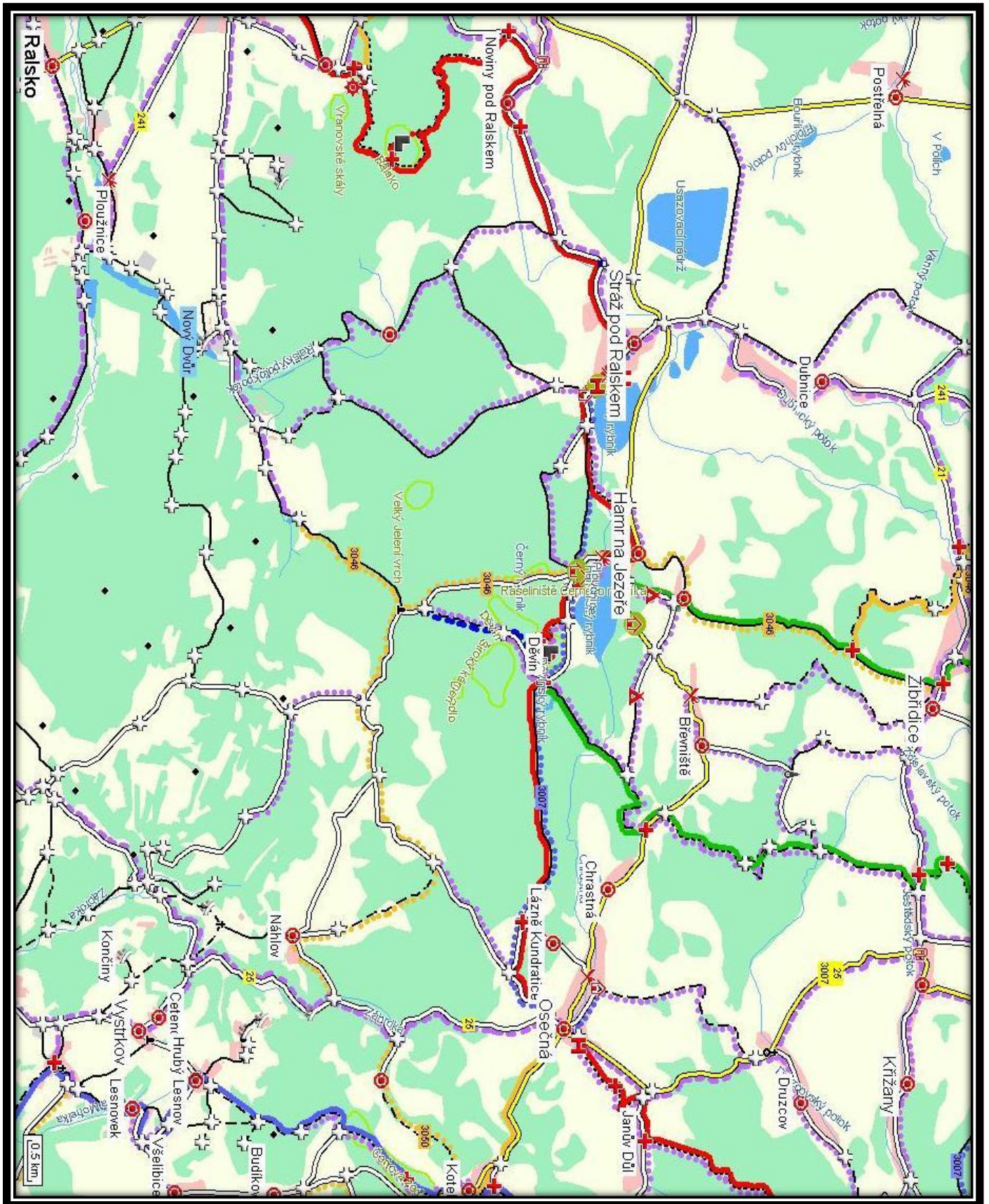

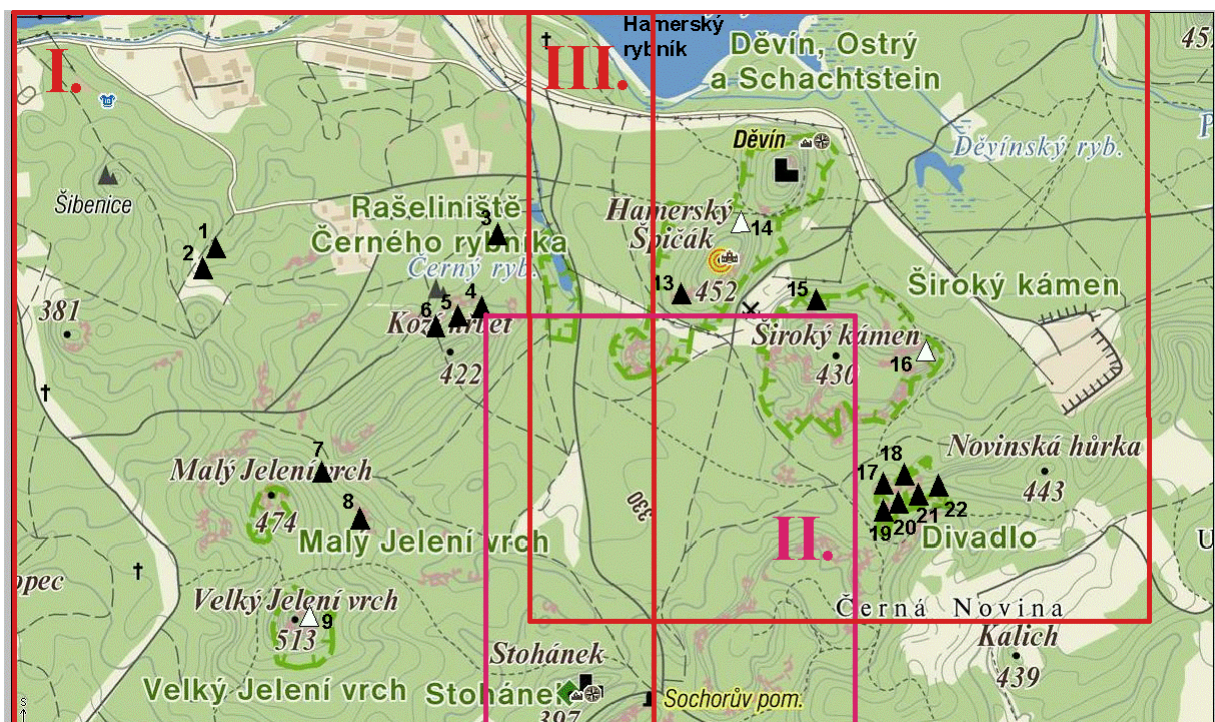

Cyklomapa

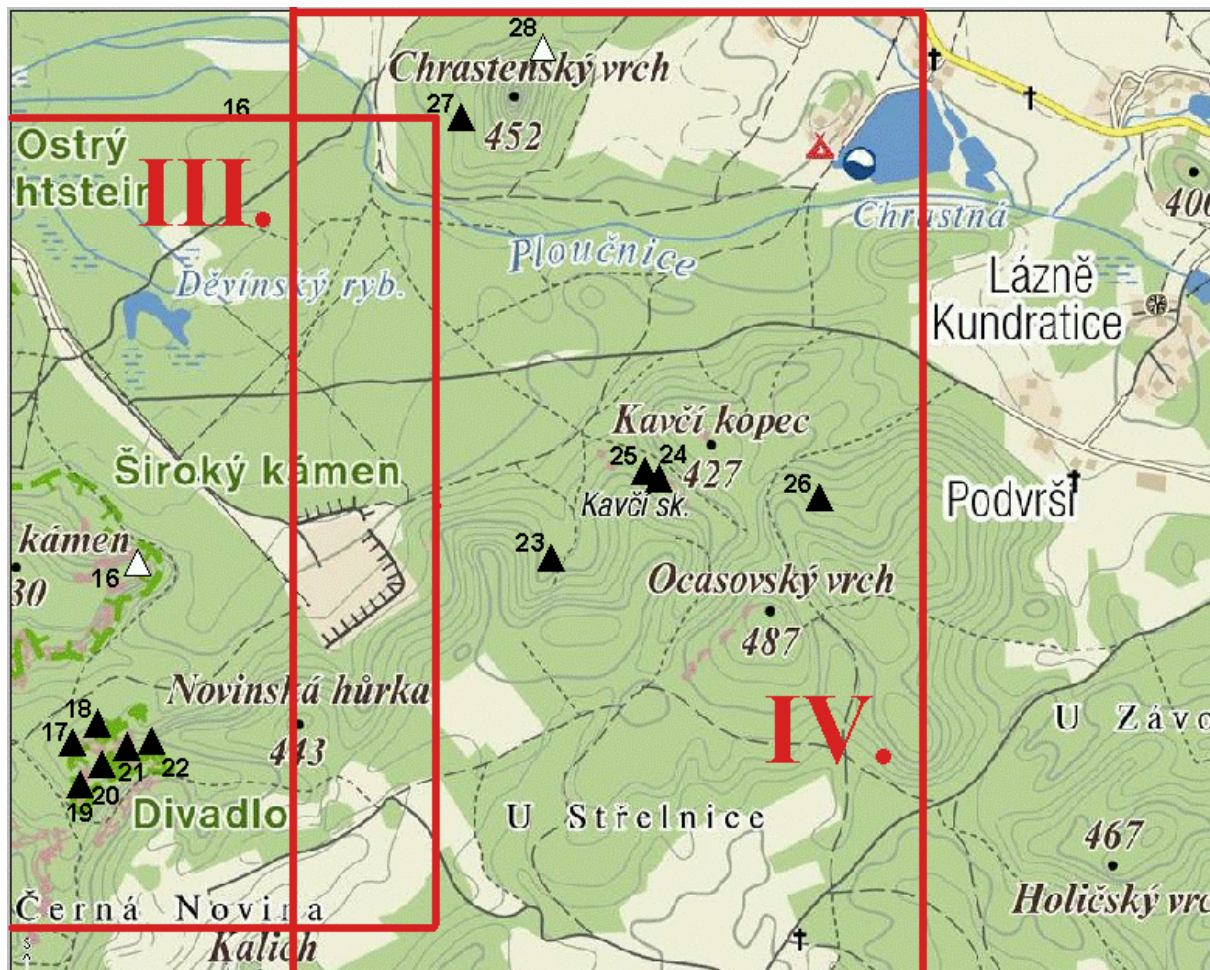

Mapa č. 1

Mapa č.	Strana
1	
I.	26
II.	40
III.	44

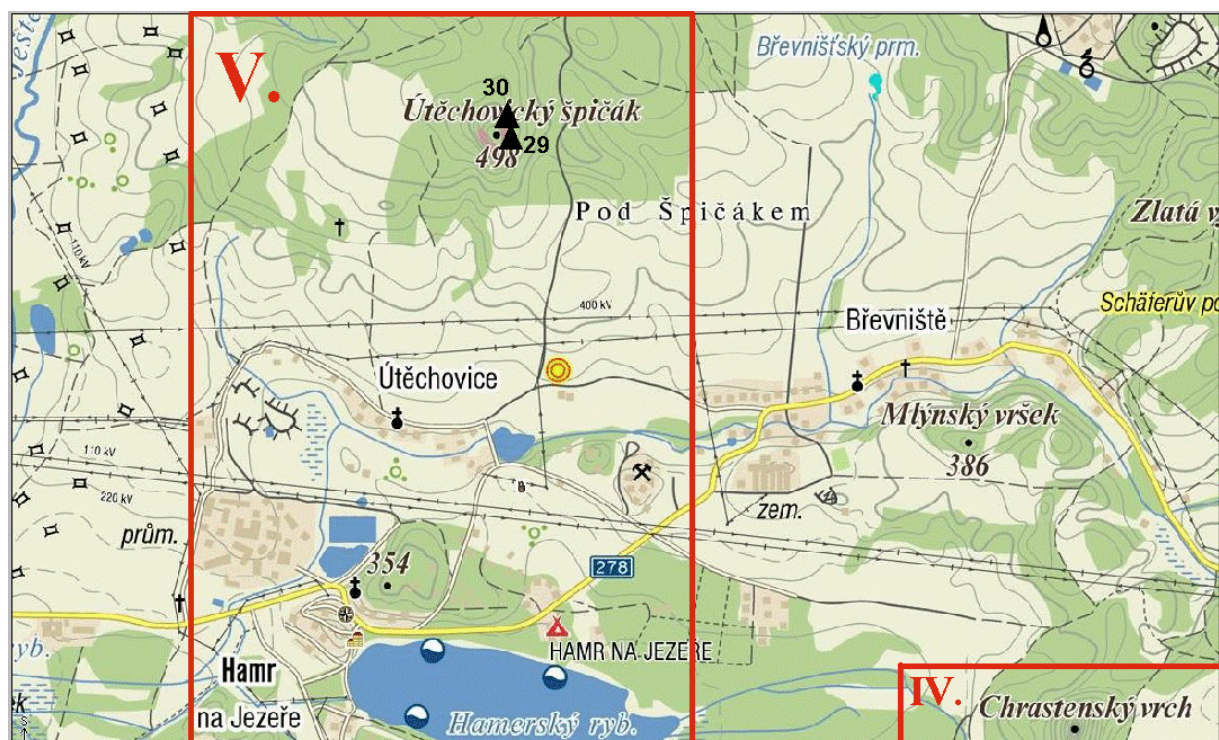
Mapa č. 2

Mapa č.	Strana
2	
III.	44
IV.	58

Mapa č. 3

Mapa č.	Strana
3	
IV.	58
V.	69

ZNAČKY A SYMBOLY

Věž

Masív

Slaňovací kruh

Jiné slanění

Vrcholová knížka

Sestup

Průvodce vydal a zpracoval: Pavel Bechyně (Kýsa)

Na průvodci spolupracovali: Jana Řezníková, Pavel Henke, Radek Mikuláš

Úvod: Radek Mikuláš

Popis přístupu k věžím zpracoval: Jakub Turek

Fotografie: Pavel Bechyně, Jana Řezníková , Jakub Turek, Radek Mikuláš, Alena Mikulášová

Zajímavosti byly převzaty z:

http://cestovani.infocsko.cz/Content/clanek_list.aspx?regionid=68&nav=1

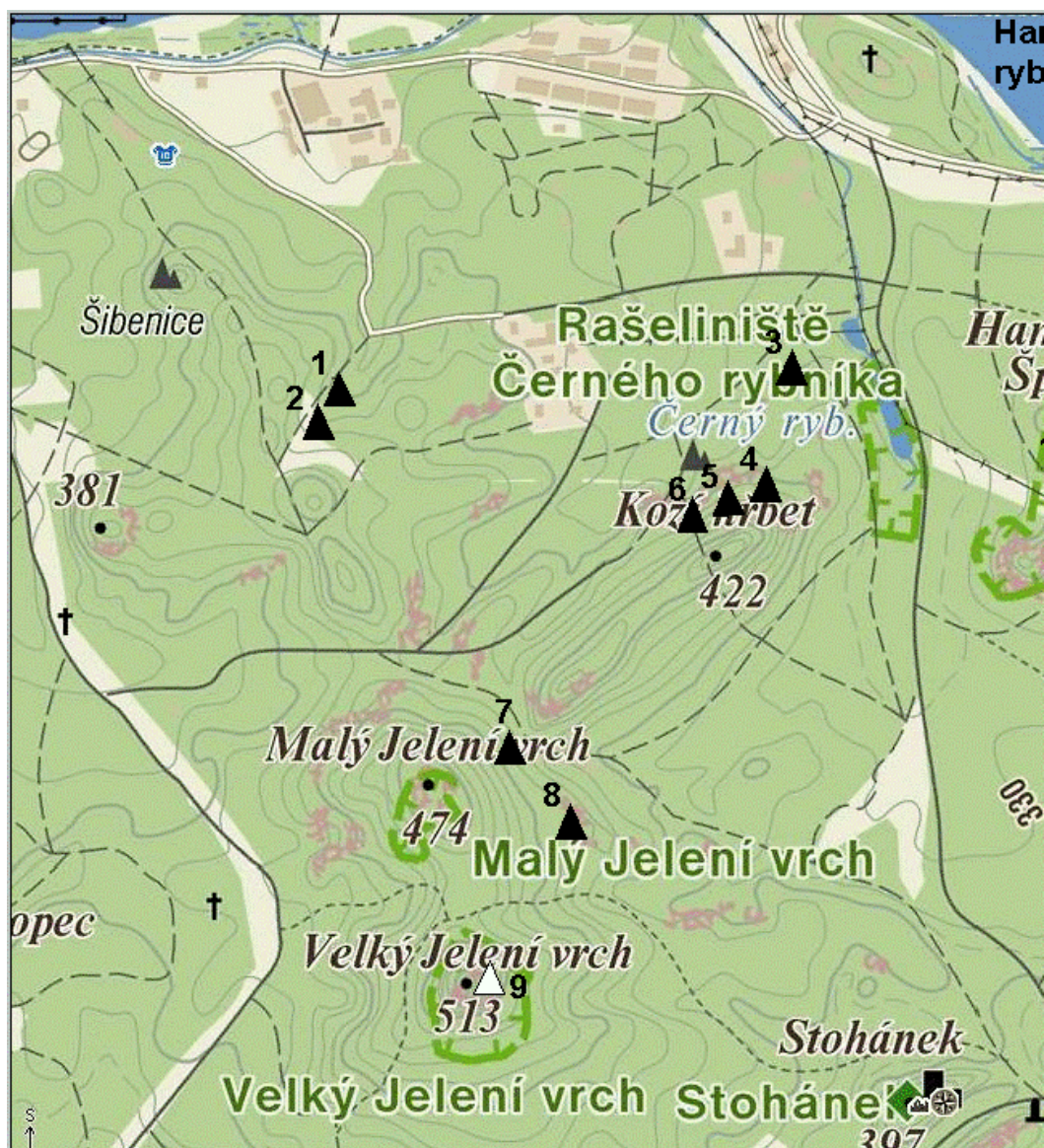
Správce oblasti: Pavel Henke (Buky)

[mailto: sarkamynarikova@seznam.cz](mailto:sarkamynarikova@seznam.cz)

Webové stránky Kýsi a Bukyho:

Sektor I

Seznam věží	Strana
1. Strážovská věž	27
2. Hřib	28
3. Kyselá věž	29
4. Uranová věž	30
5. Zářivá věž	31
6. Jedová věž	33
7. Uprchlík	35
8. Zběh	37
9. Velký Jelení vrh	38

1. STRÁŽOVSKÁ VĚŽ

a) **Stará cesta II** – 1945. Přes převis na lávku, traverz vpravo na údolní hranu a n. v.

- a) **Převís III** – Na straně skalního hřebene přes převís n. v.
- b) **Šourův přelez VIIc** – Levou údolní hranou na stupeň a stěnou přes 2 kruhy n. v.
- c) **Rakovina VIIc** – Pravou údolní hranou.
- d) **Široká spára IV** – Vpravo ve V stěně šikmo vpravo spárou na hřbet a cestou „Převís“ n. v.
- e) **Jen tak VIIIa** – Vlevo od cesty „Široká spára“ stěnou (1. K.) a žlabem (2. K.) na hřbet. Cestou „Převís“ n. v.
- f) **Hlavně, že je mír VIIa** – Vlevo od cesty „Jen tak“ stěnou na hřbet věže a cestou „Převís“ n. v.
- g) **Hroch VII** – Středem stěny ke kruhu. Výše kolem na hřbet a cestou „Převís“ n. v.
- h) **Alešovo dělo VIIa** – Vpravo od zarostlé spáry stěnou přes kruh na hřeben. Cestou „Převís“ n. v.

3. KYSELÁ VĚŽ

Přístup: Věž stojí na jihovýchodním svahu kopcovitého hřebene spojujícího vrcholy Jeleního vrchu a Šibenice. Nejjednodušší přístup k ní je od široké lesní cesty, která hřeben překonává severně od Malého Jeleního vrchu.

Příjezd: Autem do Hamru, Strále pod Ralskem nebo na křižovatku u Sochorova pomníku poblíž zříceniny hradu Stohánek a potom pěšky přes lesy podle mapy. Obec Velké Ralsko je soukromým pozemkem a vstup hlídají strážníci. Na horském kole se dá od Stohánku dojet až do sedla pod Malý Jelení vrch.

a) Stará cesta II - asi před rokem 1945. Od JV stěnou n. v.

b) Jihozápadní cesta II – Od JZ spárkou n. v.

4. URANOVÁ VĚŽ

slanění 8 m

Popis: První samostatná věž na severovýchodním okraji výrazného Kozího hřbetu. Díky těžbě dřeva je v současnosti dobře vidět od silničky podél Černého rybníka.

Přístup: Od hráze Černého rybníka (přírodní rezervace) lesem sto metrů na západ. Po vyježděné lesní cestě doleva pod začátek Kozího hřbetu. Přímě po něm až k věži.

Příjezd: Autem se dá z Hamru zajet ke hrázi Černého rybníka nebo na rozcestí u zřícenin Stohánku. Pozná se podle pomníku s rudou hvězdou, který připomíná tragickou smrt hrdiny Sovětského svazu pplk. Sochora. **V létě zde ovšem rád vykradači aut.** Auto lze odstavit i v Hamru u pláže a dojít k Černému rybníku dva kilometry pěšky. Kolo lze nechat v lese pod Kozím hřbetem.

- a) **Normální cesta IV** - První známé přezení 9. 2. 1992 Radek Mikuláš. V pravé části severozápadní stěny přes talíř n. v.
- b) **Plutoniová cesta IV** - 29. 5. 1994 Hasso Gantze, H. Müller, Volker Müller, Radek Mikuláš, Borek Metal, H. Güldner, P. Jacob. Středem severozápadní stěny vlevo od Normální cesty spárou.
- c) **Studená hrana IV** - 22. 1. 1994 Eva Šimková, J. Šimek. Severovýchodní hranou podél hodin n. v.
- d) **Svrab a neštovice IV** - 23. 5. 1992 Radek Mikuláš, M. Martinková. Podél spáry v jihovýchodní stěně n. v.
- e) **Jihozápadní hrana III** - 4. 8. 1993 Michael Fischer, G. Kallmeyer. Hranou n. v.
- f) **Izotop IV** - 27. 8. 1995 Šimon Pinkons, J. Kadlec, Danča Kadlecová. Napravo od Normální cesty přímo stěnou n. v.

5. ZÁŘIVÁ VĚŽ

slanění 9 m

Popis: Severovýchodní část skalní hradby pod nejvyšším místem Kozího hřbetu. Severozápadní stěna je jedna velká železitá plotna, kde se dá lézt i za deště.

Přístup: Od hráze Černého rybníka (přírodní rezervace) lesem sto metrů na západ. Po vyježděné lesní cestě doleva pod začátek Kozího hřbetu. Přímo po něm podél Uranové věže až na místo.

Příjezd: Autem se dá z Hamru zajet ke hrázi Černého rybníka nebo na rozcestí u zřícenin Stohánku. Pozná se podle pomníku s rudou hvězdou, který připomíná tragickou smrt hrdiny Sovětského svazu pplk. Sochora. **V létě zde ovšem řadí vykradači aut.** Auto lze odstavit i v Hamru u pláže a dojít k Černému rybníku dva kilometry pěšky. Kolo lze nechat v lese pod Kozím hřbetem.

a) Stará cesta II - Středem jihovýchodní stěny žlábkem n. v.

b) Prožluklá cesta IV - 21. 8. 1993 Radek Mikuláš, Alena Mikulášová. Stěnkou tři metry vlevo od Staré cesty, přes převis na polici a n. v..

- c) Nikdy více V** - 28. 5. 1994 Borek Metal. Čtyři metry vpravo od průrvy mezi Jedovou a Zářivou věží přes lámavý převis na polici a přímo n. v.
- d) Prostoduchá II** - 23. 5. 1992 Radek Mikuláš, M. Martinková, Alena Mikulášová. Stěnkou v soutěsce mezi Jedovou a Zářivou věží vlevo od nevýrazné jihovýchodní hrany přes hodinky vzhůru.
- e) Ze sedélka II** - Lehce do sedla mezi Jedovou a Zářivou věží a stěnkou n. v.
- f) *Havířská IV** - 8. 3. 1992 Radek Mikuláš, Vladislav Strnad, Alena Mikulášová. Spárou v pravé části údolní stěny do sedélka mezi Jedovou a Zářivou věží a odtud stěnkou n. v.
- g) *Ztracená šance IV** - 22. 8. 1993 Radek Mikuláš, Borek Metal, Alena Mikulášová. Dva metry vlevo od „Havířské cesty“ stěnou na polici, spárkou do sedélka a levou hranou.
- h)* Prubířská V** - 10. 9. 1992 Vladislav Strnad, I. Zuber, Radek Mikuláš. Čtyři metry vlevo od „Havířské cesty“ ruční spárou v železitém plátu.
- ch) *Staré časy V** - 28. 5. 1994 Borek Metal, Radek Mikuláš. Dva metry vlevo od „Prubířské cesty“ spárou k díře a přes kruh k vrcholu.
- i) * Direttissima VIIa** - 28. 5. 1994 Borek Metal, Radek Mikuláš. Mezi cestami „Staré časy“ a „Do zaslíbené země“ přes dva kruhy.
- j) * Cesta do zaslíbené země VI** - 24. 5. 1992 Radek Mikuláš, Vladislav Strnad. Pět metrů vpravo od levé údolní hrany podél výrazných spárek.
- k) Černá Líza VII** - 6. 9. 1999 Jaroslav Voldřich, Štěpánová. Stěnou mezi cestami "Direttissima" a "Cesta do zaslíbené země" do poloviny stěny, travers dva metry vlevo a pokračujeme stěnou mezi "Cestou do zaslíbené země" a "Skleněnou cestou" n. v.
- l) * Skleněná VI** - 28. 5. 1994 Borek Metal, Radek Mikuláš. Tři metry vpravo od levé údolní hrany stěnou přes kruh.
- m) *Dobrák pštros IV** - 23. 8. 1993 Radek Mikuláš, Borek Metal. Po levé straně údolní stěny podél železité desky ke kruhu a hranou n. v.
- n) Polární záře V** - 19. 8. 2001 Dalibor Slánský a Radek Mikuláš. Cestou „Dobrák Pštros“ k vodorovnému zářezu a jím travers vpravo k prvnímu kruhu Direttissimy. Dále vpravo a dolez cestou „Ztracená šance“.
- o) Severovýchodní hrana IV** - 23. 8. 1992 Radek Mikuláš, Vladislav Strnad. Převislou hranou na balkon a n. v.
- p) Děkuji, nechci IV** - 24. 5. 1992 Radek Mikuláš, Vladislav Strnad. Čtyři metry vpravo od „Staré cesty“ stěnkou přes hodiny k bříze a přímo n. v.

6. JEDOVÁ VĚŽ

slanění 9 m

Popis: Jihozápadní část skalní hradby pod nejvyšším místem Kozího hřbetu. Severozápadní stěna je jedna velká železitá plotna.

Přístup: Od hráze Černého rybníka (přírodní rezervace) lesem sto metrů na západ. Po vyježděné lesní cestě doleva pod začátek Kozího hřbetu. Přímo po něm podél Uranové věže až na místo.

Příjezd: Autem se dá z Hamru zajet ke hrázi Černého rybníka nebo na rozcestí u zřícenin Stohánku. Poznává se podle pomníku s rudou hvězdou, který připomíná tragickou smrt hrdiny Sovětského svazu pplk. Sochora. **V létě zde ovšem rád vykradači aut.** Auto lze odstavit i v Hamru u pláže a dojít k Černému rybníku dva kilometry pěšky. Kolo lze nechat v lese pod Kozím hřbetem.

- a) Stará cesta III** - První známý přelez 16. 2. 1992 Radek Mikuláš, Alena Mikulášová, K. Štovská. Zářezem do sedélka mezi Zářivou a Jedovou věží a stěnkou n.v.
- b) Jed na krysy VI** - 19. 8. 2001 Dalibor Slánský, Radek Mikuláš. Středem náhorní solivé stěny (vpravo hrot) na římsu a dále n. v.
- c) Pod slaněním VI** – 4. 4. 1995 Borek Metal. 1,5 m vpravo od „Otrávené cesty“ převislou stěnou přímo n. v.
- d) Otrávená V** - 22. 8. 1992 Radek Mikuláš. Tři metry vpravo od jižní hrany na balkon a n. v.
- e) Jižní cesta IV** - 23. 5. 1992 Radek Mikuláš, M. Martinková. Těsně vpravo od jižní hrany na balkon a zleva jako „Abnormální cesta“ n. v.
- f) *Abnormální II** - 28. 5. 1994 Borek Metal. Krátce jako „Stará cesta“ a doleva na polici. Po ní traverz celou jihovýchodní stěnou a vlevo od jižní hrany n. v.
- g) Jedovatá V** - 24. 5. 1992 Radek Mikuláš, Vladislav Strnad. Úzkou jihozápadní stěnkou na balkon a zleva n. v.
- h) Vávrova káva IV** - 10. 9. 1992 Radek Mikuláš, Vladislav Strnad, I. Zuber. Po pravé straně údolní stěny podél šikmé spárky do díry, spárou na balkon a zleva n. v.
- ch) Lízina štěk VI** – 6. 6. 1998 Jaroslav Voldřich, J. Štěpanová. Přímo stěnou a trhlinou do „Jižní cesty“.
- i) Česko – Německá cesta VI - 28.** 5. 1994 Borek Metal, Radek Mikuláš, Volker Müller, Winfried Popelka, H. Müller, Paul Jacob, H. Güldner, Hasso Gantze. Čtyři metry vlevo od „Vávrovy kávy“ stěnou přímo vzhůru.
- j) Německo – Česká cesta VI** - 28. 5. 1994 Hasso Gantze, Volker Müller, Winfried Popelka, H. Müller, Paul Jacob, H. Güldner, Borek Metal, Radek Mikuláš. Středem údolní stěny přes kruh n. v.
- k) Sbohem, okupanti ! VIIa** - 28. 5. 1994 Borek Metal, Radek Mikuláš. V levé části údolní stěny spárou. V místě, kde zaniká, doleva n. v.
- l) Hodná Líza VIIa** – 31. 8. 2001 Jaroslav Voldřich, J. Štěpanová. Nalevo od nástupu originálu „Lízina štěk“ přímo stěnou k příčnému pásu.
- m) Jedová houba III** – 6. 10. 2001 Michael Bellmann. Ze Zářivé věže sestup cestou „Otrávená“ až ke komínu. Starou cestou n. v.
- n) Přeskok 2** – 19. 8. 2001 Dalibor Slánský. Z vrcholu Zářivé věže skokem n. v.

7. UPRCHLÍK

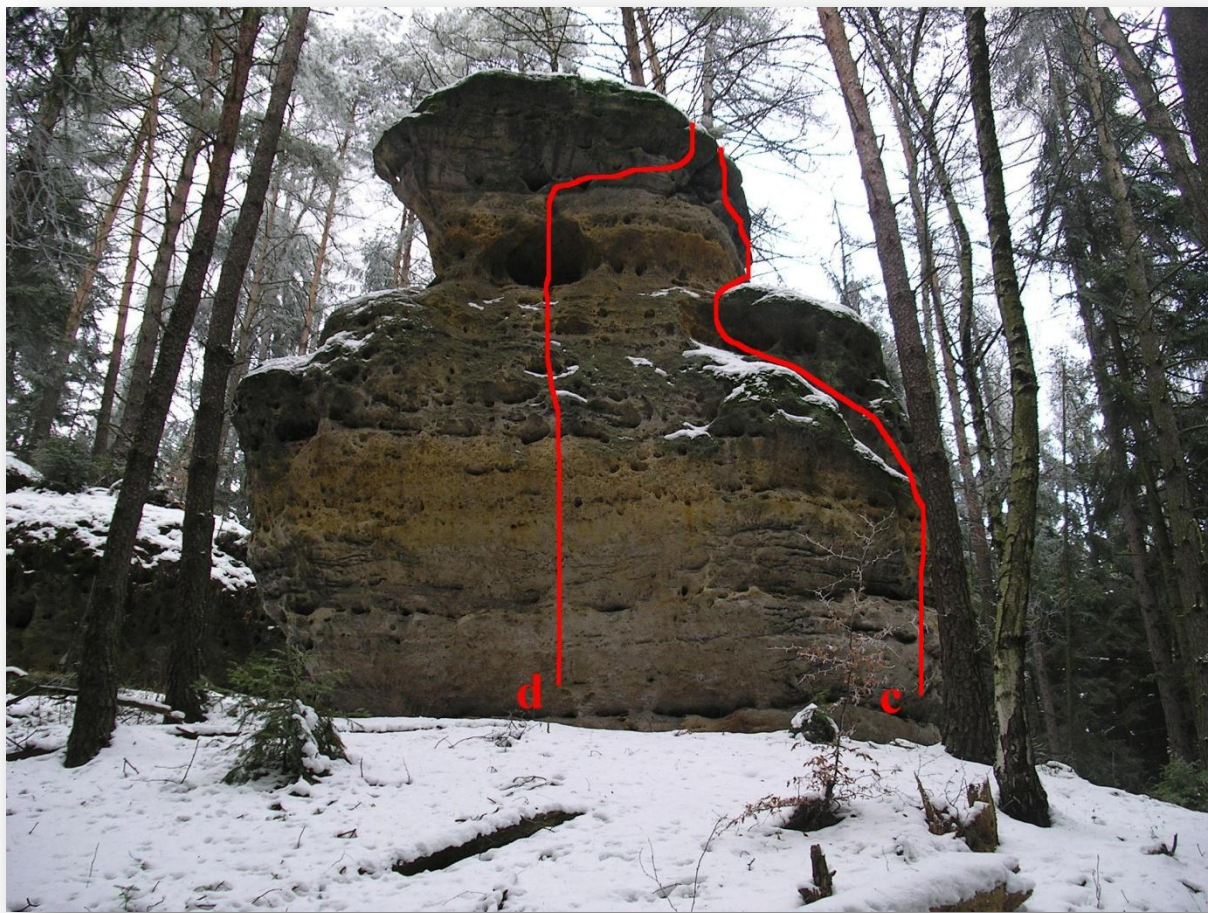
slanění 7 m

Popis: Skála stojí sto metrů jihozápadně od sedla mezi Kozím hřbetem a Malým Jelením vrchem. V okolí vede turistická žlutá značka a zelená značka naučné stezky.

Přístup: Od hráze Černého rybníka (přírodní rezervace) lesem 100 m na západ. Po vyježděné lesní cestě doleva a stále pod Kozím hřbetem asi kilometr a půl do sedla mezi Malým Jelením vrchem a Kozím hřbetem.

Příjezd: Autem se dá z Hamru zajet až ke hrázi Černého rybníka nebo na rozcestí u zřícenin Stohánku. Poznává se podle pomníku s rudou hvězdou, který připomíná tragickou smrt hrdiny Sovětského svazu pplk. Sochora. **V létě zde ovšem řadí vykradači aut.** Auto lze odstavit i v Hamru u pláže a dojít k Černému rybníku dva kilometry pěšky.

a) Stará cesta III - 9. 2. 1992 Radek Mikuláš. Spárou v pravé části náhorní stěny na balkon (hodiny). Traverz po polici doleva pod další krátkou spárou a n. v.

b) Dezertérův omyl V - 10. 9. 1992 Radek Mikuláš, Vladislav Strnad, I. Zuber. Středem náhorní stěny na polici k hodinám a přímo n. v.

c) Zbyněk z Valdštejna V (nejištěno) - 7. 5. 1994 Hasso Gantze. Pravou částí údolní stěny do jeskyňky, doprava na hranu a n. v.

d) Touha po svobodě VIIIb – 29. 8. 2009 Pavel Henke, Pavel Bechyně. Středem údolní stěny do díry a mírně vpravo n. v.

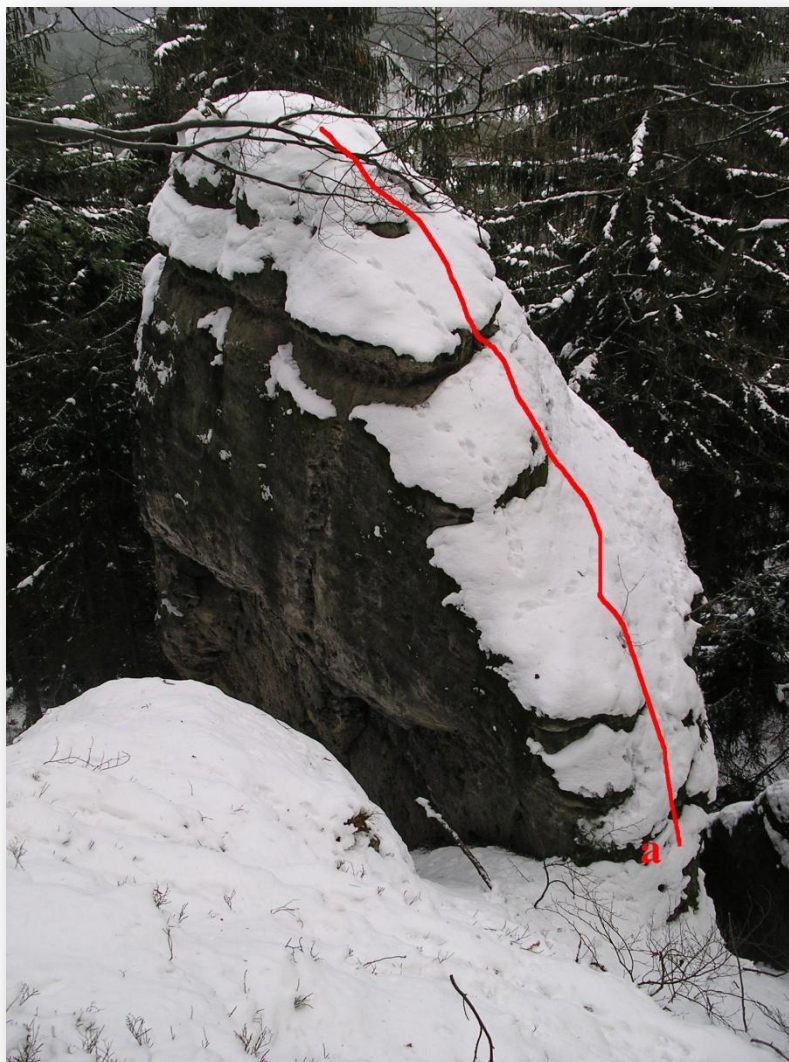

sestup Normální cestou

Popis: Nevýznamná polověž stojí ve svahu asi čtyři sta metrů jižně od sedla mezi Kozím hřbetem a Malým Jelením vrchem a tři sta metrů na jih od věže Uprchlík přibližně ve stejné výšce. V okolí vede turistická žlutá značka.

Přístup: Od hráze Černého rybníka (přírodní rezervace) lesem 100 m na západ. Po vyježděné lesní cestě doleva a stále pod Kozím hřbetem asi kilometr a půl do sedla mezi Malým Jelením vrchem a Kozím hřbetem.

Příjezd: Autem se dá z Hamru zajet až ke hrázi Černého rybníka nebo na rozcestí u zřícenin Stohánku. Poznává se podle pomníku s rudou hvězdou, který připomíná tragickou smrt hrdiny Sovětského svazu pplk. Sochora. V létě zde ovšem řadí vykradači aut. Auto lze odstavit i v Hamru u pláže a dojít k Černému rybníku dva kilometry pěšky.

a) Normální cesta I - 9. 2. 1992 Radek Mikuláš. Hřebenem z náhorní strany n. v.

9. VELKÝ JELENÍ VRCH

sestup Normální cestou

Popis: Čedičový vrcholový hřeben se zvedá do výšky 514 metrů nad mořem a je z něj jeden z největších rozhledů v okolí.

Přístup: Od Černého rybníka podél jihovýchodního úpatí Kozího hřbetu, prudkým svahem bez cest na Malý Jelení vrch a přes sedlo na Velký Jelení Vrch nebo širokou lesní cestou pod Velkým Jelením vrchem a zužující se pěšinkou do sedla mezi oba Jelení vrchy. V závěru je neznatelná. Lze sem přijít také ze Stráže pod Ralskem hřebenovou stezkou přes Šibenici a Malý jelení vrch. Všechny přístupy vyžadují orientační smysl.

Příjezd: Autem z Hamru k Sochorovu pomníku na křižovatce u zříceniny Stohánek. Na horském kole lze odtud dojet pod sedlo mezi Velkým a Malým Jelením vrchem.

a) Normální cesta I - Před rokem 1900. Pěšinou od severu ke skalnímu koutu. Jím na travnatý terén a posléze skalní hřeben. V jednom místě staré kovové lano jako pomůcka pro výstup.

b) Malá varianta II – 1997 Henry Krönert, Michael Bellmann. Stěnkou pět metrů vpravo od nástupu „Normální cesty“. Nad stěnkou „Normální cestou“ n. v..

c) *Východní komín I - Komínem v levé části východní stěny.

d) Staří přátelé IV – 27. 4. 1999 Manfred Knabe, Hasso Gantze. Šest metrů vpravo od „Švarcvaldské cesty“ stěnou, posléze spárou n. v.

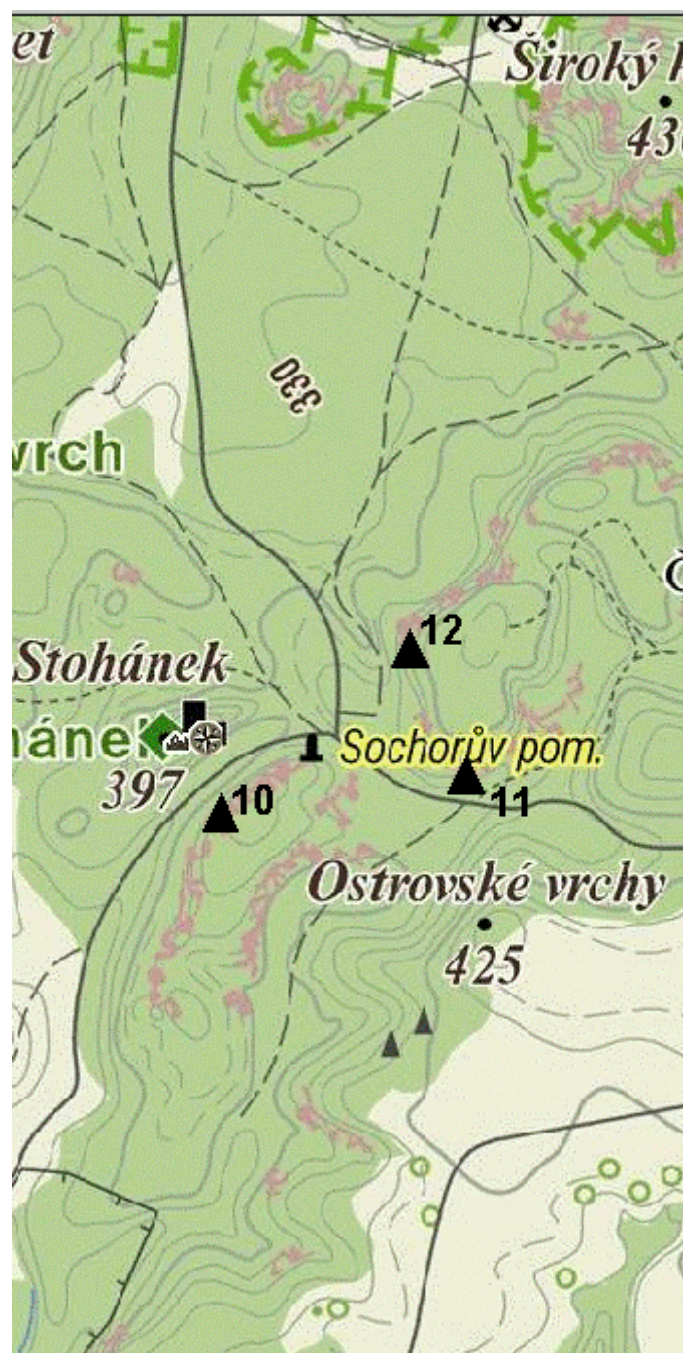
e) Švarcvaldská cesta III - 9. 4. 1996 Hasso Gantze. Šest metrů vpravo od jihovýchodní hrany přímo stěnou n. v..

f) *Svébořická III - 9. 4. 1996 Hasso Gantze, Peter Jacob. Od břízky v jižní stěně na hranu se skřípajícími, ale držícími kameny (skoba) a na vrchol (dobírací skoba).

g) Západní kout II – 1997 Melsky. Zarostlým vhloubením a posléze koutem v pravé části západní stěny.

Sektor II

Seznam věží	Strana
10. Přizděná věž	41
11. Palohlavská věž	42
12. Rourák	43

10. PŘIZDĚNÁ VĚŽ

Popis: Plochá okrajová věž v impozantní stěně Dlouhého kamene oddělená od masivu dvěma úzkými komíny. Stojí přímo proti zřícenině hradu Stohánek. Je velmi málo navštěvovaná (do roku 1999 jen tři výstupy - z toho dva prvovýstupy a jedno sólové zopakování Plíživé cesty).

Přístup: Od Sochorova pomníku dvě stě metrů po silnici z kopce na jihozápad a hustým borovým mlázím do kopce.

Příjezd: Autem z Hamru k Sochorovu pomníku na křižovatce u zříceniny Stohánek, na kole přímo pod věž.

a) Plazivá IV (Namáhavé a nejištěno !) - 24. 8. 1993 Radek Mikuláš. Hlubokým komínem od jihozápadu nejprve drolivým a posléze lámavým terénem na balkon. Pokračováním komína do soutěsky mezi masivem a věží a odtud rozporem na vrchol. Namáhavé a nejištěno!

b) Náhorní III - 16. 4. 1994 Zdeněk Kropáček, Volker Müller, Winfried Popelka, Hasso Gantze. Sestupem z vrcholu masivu zarostlými žlábkou podél boroviček do soutěsky mezi masivem a věží a odtud jako „Plazivá cesta“ překročením na vrchol.

c) Rorýs 1/III – 13. 5. 2001 Michael Bellmann. Jako „Náhorní cesta“ až na lávku. 3 m vlevo ke žlábkou, dolu na tření a skokem n. v.

d) Ježek v kleci VIIIc - 4. 6. 2004 Pavel Henke x Pavel Bechyně. Pravou částí údolní stěny přes díru do vodorovné trhliny, traverz vlevo ke kruhu a stěnou přímo n. v..

11. PALOHLAVSKÁ VĚŽ

slanění 10 m

Popis: Věžička nad zatáčkou silnice poblíž Sochorova pomníku.

Přístup: Od Sochorova pomníku tři sta metrů po silnici do kopce na jihovýchod a v první mírné pravotočivé zatáčce se po levé straně objeví ve skalnatém svahu věžička.

Příjezd: Autem z Hamru k Sochorovu pomníku poblíž zříceniny hradu Stohánek, na kole přímo pod věž.

a) Cesta na popraviště VI - 23. 8. 1992 Radek Mikuláš, Vladislav Strnad. Náhorní stěnkou na levou oblou hranu a n. v..

b) Nabodnutí na kůl V - 16. 4. 1994 Volker Müller, Hasso Gantze, Winfried Popelka, Zdeněk Kropáček. Přepadem z masivu do pravé části stěny a jí n. v..

c) Omaha beach VIIIb (RP VIIIc) - 4. 6. 2004 Pavel Henke x Pavel Bechyně. Od západní hrany přes hodiny stěnou vpravo na hranu a po ní přes dva kruhy n. v.

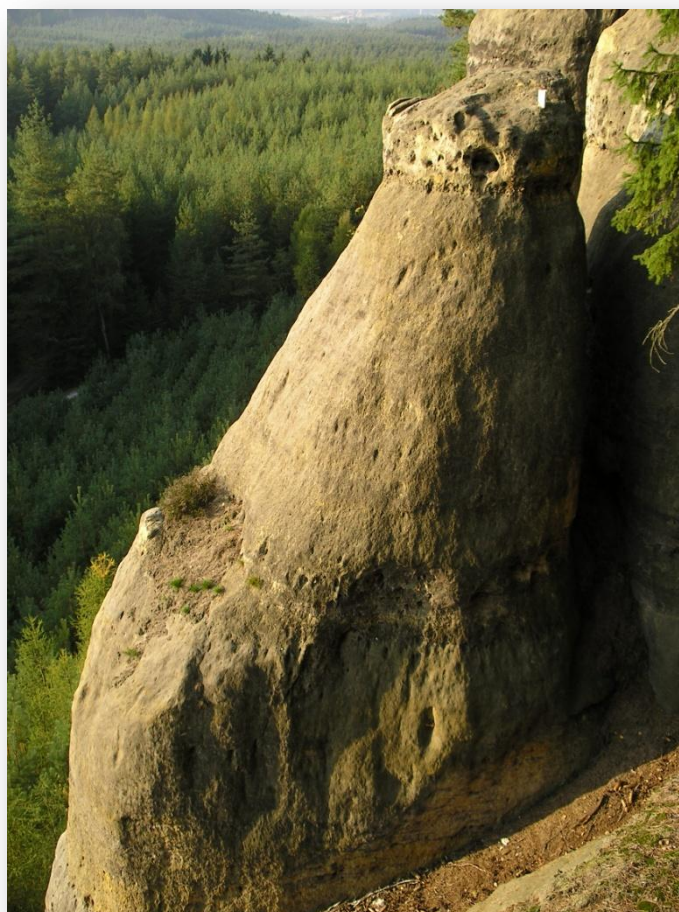
12. ROURÁK

slanění 15 m

Přístup: Věžička vyčnívá ze skalnatých svahů kóty 405 severovýchodně od Sochorova pomníku poblíž zříceniny hradu Stohánek. Je na druhé straně kopce než Palohlavská věž.

Příjezd: Autem nebo na kole do Hamru, Stráže pod Ralskem nebo na křižovatku u Sochorova pomníku. Lesní pískovou cestou severně od pomníku asi tři sta metrů na křižovatku ve tvaru písmene ypsilon. Přes paseku vpravo je věž dobře vidět ve skalním defilé.

a) Normální II - 15. 10. 2000 Lukáš Bludský, Jakub Turek. Ze soutěsky nejprve rozporem, poté stěnkou na vrchol. Hodiny vpravo na hraně.

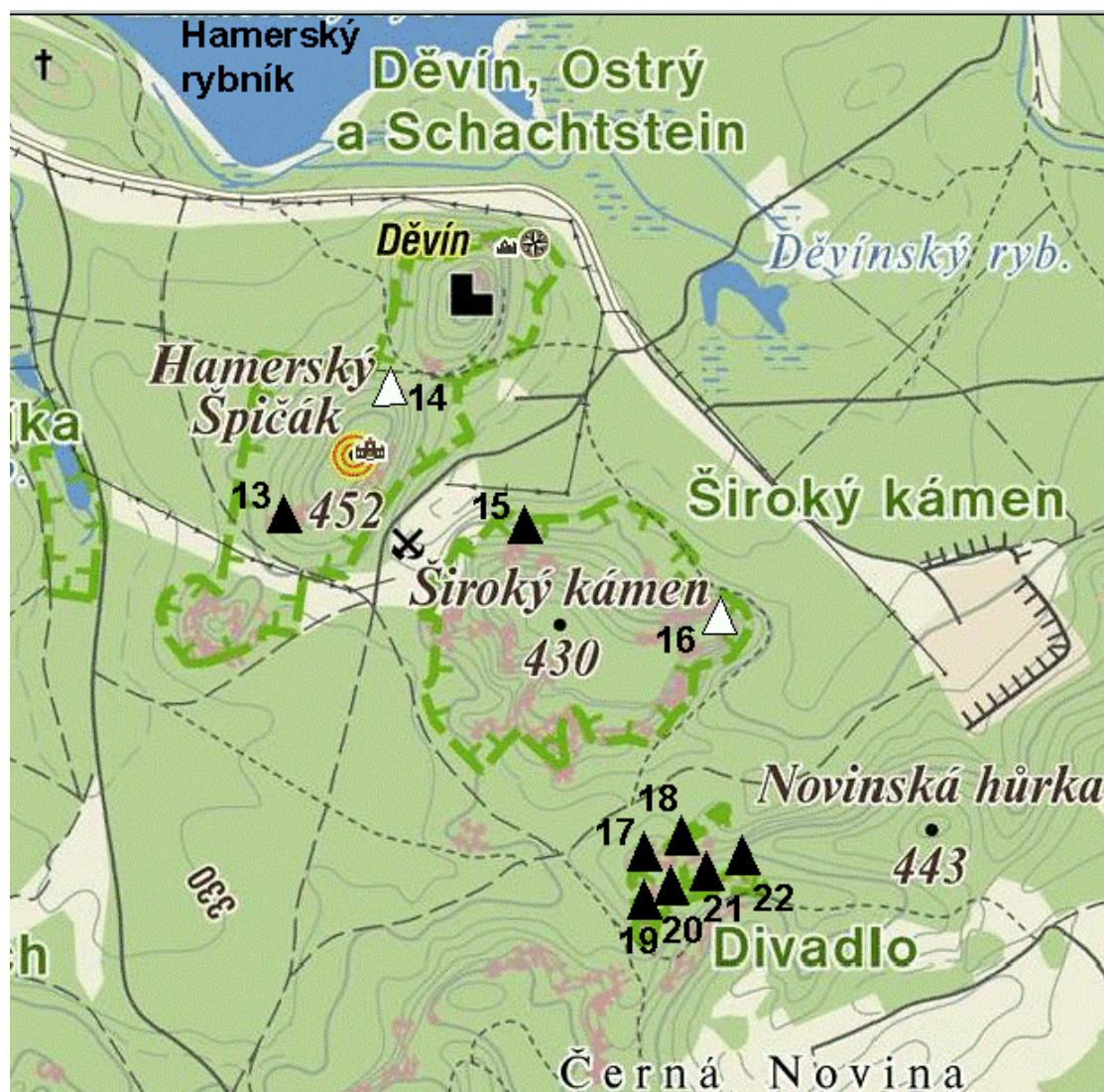
b) Brest-Litevský mír III - 12. 5. 2001 Jakub Turek. Špinavým vhloubením v údolní stěně zleva do soutěsky.

c) Hotovej projekt VIII - Ze soutěsky vpravo po poličce ke kruhu. Vpravo na balkon údolní hrany. Po ní na tření n. v.

d) Hassova finta III - 26. 8. 2001 Radek Mikuláš. Z masivu sestup (v tahu lana) k vrcholu věže a přeskok na vrchol.

Sektor III

Seznam věží	Strana
13. Děvinská věž	45
14. Děvinská palice	46
15. Strážce stolové hory	48
16. Široký kámen	49
17. Palice	51
18. Švarcvaldská brána	52
19. Borový plátek	54
20. Borový hrot	55
21. Velbloud	56
22. Velbloudice	57

13. DĚVÍNSKÁ VĚŽ

Popis: Věž stojí na jihozápadním svahu pod vrcholem Hamerského Špičáku.

Přístup: Po červené značce z Hamru do sedla pod Děvínem. Odtud necelých sto metrů po neznačeném hřebenu k jasné viditelné skále. (Ze sedla doleva přes vrchol Špičáku k věži).

Příjezd: Autem se dá z Hamru jet po silnici směrem na Osečnou. V místě, kde doleva odbočuje zelená turistická značka pojedeme doprava most z potrubí a již horší silničkou do kopce na jakési náměstíčko. Nad námi vede turistická značka do sedla mezi Děvín a Hamerský Špičák. Na silničku je však vjezd zakázán. Až do sedla lze dojet na horském kole.

a) Větrná II - První známé přežení 8. 3. 1992 Radek Mikuláš, Vladislav Strnad, Alena Mikulášová. Ze sedélka mezi masivem a věží členitým koutkem n. v.

b) Nuda všedních dní IV - 4. 4. 1995 Borek Metal, I. Lyžbicki. Stěnou vlevo od severovýchodní hrany (kruh) n. v..

c) Lustr IV - 26. 3. 1994 Hasso Gantze, Volker Müller, W. Klose, Peter Jacob, W. Popelka. Středem východní stěny.

d) Večerní VI - 9. 9. 1999 Ondřej Hodousek, M. Potůček. Podél spárky asi tři metry od pravého okraje východní stěny na římsu a podél pravé údolní hrany n. v..

e) Pro Olinu VIIb - 4. 4. 1995 Borek Metal. Spárou čtyři metry vlevo od Lustru k prvnímu kruhu. Doleva k druhému kruhu a n. v.

f) * Hřebenovka IV - 24. 5. 1992 Radek Mikuláš, Vladislav Strnad. Z nejnižšího místa věže po jižním hřbetu přes tři výšvihy n. v.

g) Západní II - 24. 5. 1992 Vladislav Strnad, Radek Mikuláš, Alena Mikulášová. Ze sedélka mezi masivem a věží vpravo traverzem do západní stěny a přes stupeň n. v.

14. DĚVÍNSKÁ PALICE

sestup z náhorní strany

Popis: Skála stojí na severovýchodním hřebeni Hamerského Špičáku nad sedlem mezi hradem Děvínem a Špičákem. Sedlem prochází červená turistická značka.

Přístup: Po červené značce z Hamru do sedla pod Děvínem. Odtud necelých sto metrů po neznačeném hřebenu k jasně viditelné skále.

Příjezd: Autem se dá z Hamru jet po silnici směrem na Osečnou. V místě, kde doleva odbočuje zelená turistická značka podjedeme doprava pod most z potrubí a již horší silničkou do kopce na jakési náměstíčko. Nad námi vede turistická značka do sedla. Na silničku je však vjezd zakázán. Až do sedla lze dojet na horském kole.

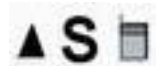
a) Stará cesta I – Z náhorní strany krátkou stěnkou n. v.

b) Převislá stěna VI - 23. 8. 1994 Radek Mikuláš. Severozápadní stěnou přes převis ke kruhu. Traverz po hrotech doprava na hranu a na temeno.

c) *Východní stěna V - 19. 8. 2001 Dalibor Slánský, Radek Mikuláš. Středem východní stěny přes dva hroty do zářezu a jím na temeno.

15. STRÁŽCE STOLOVÉ HORY

Popis: Ze Širokého kamene spadá k severozápadu výrazný hřbítok, kde se nachází věž.

a) Normální cesta I – 25. 8. 2001 Radek Mikuláš. Strží a krátkou stěnkou n. v.

b) Údolní cesta V. 25. 8. 2001 Radek Mikuláš. Hřbetem z údolní strany n. v.

16. ŠIROKÝ KÁMEN

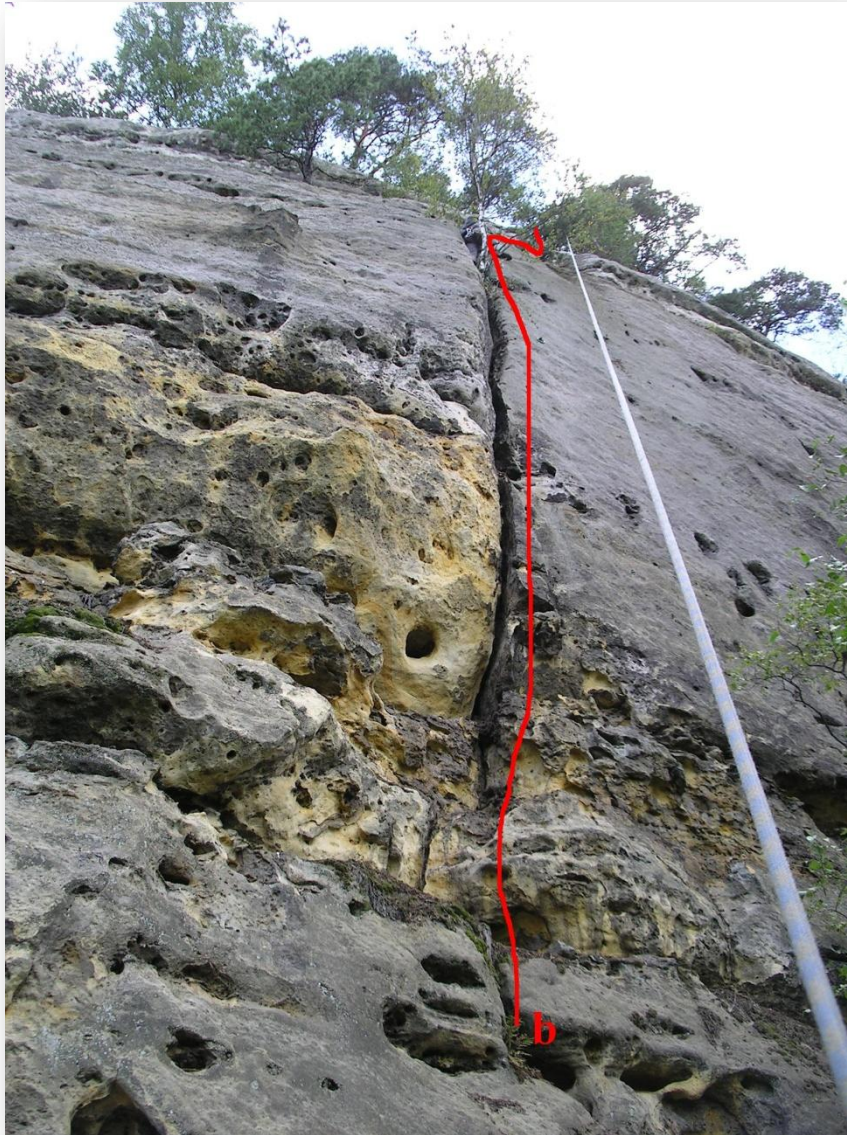
Popis: Hladká východní stěna Širokého kamene ční vysoko nad les a nelze ji přehlédnout.

Přístup: Pěšky nebo autem z Hamru po asfaltové silnici k vrátnici důlního objektu pod Novinskou hůrkou. Asi tři sta metrů odtud na východ je vidět vysoká kolmá stěna. Dojdeme k ní bez cest přes borovicový les.

Příjezd: Auto lze zaparkovat na parkovišti před vrátnicí těžního objektu pod Novinskou hůrkou.

a) Ještědské panorama VI - 6. 8. 1996 Radek Mikuláš, Vladislav Strnad. Východní stěnou k výrazné spáře a tou přes čtyři kruhy na temeno.

b) Hlišák VIIb – 9. 9. 2006 Pavel Bechyně, Jana Řezníková, Pavel Henke, Radek Mikuláš ml. Vlevo od cesty „Ještědské panorama“ spárou přes 2 kruhy na lávku. Plazením doprava a spárou přes 3. a 4. kruh n. v.

17. PALICE

slanění 5 m

Popis: Skála je součástí Skalního amfiteátru a tvoří spolu s okolními věžemi přerušovaný hřeben. Amfiteátr se nachází ve smrkovém lese asi dvě stě metrů jihovýchodně od úbočí Širokého kamene. Je to samostatná věžička ve tvaru hranolu.

Přístup: Pěšky nebo autem z Hamru po asfaltové silnici k vrátnici důlního objektu pod Novinskou hůrkou. Podél plotu doprava zarostlou pěšinkou na písčitou lesní cestu. Po ní doprava až na nejvyšší místo. Z něho ještě necelých sto metrů mírnou zatáčkou doleva k cestičce kolmo doleva do kopce. Rozcestí se pozná podle toho, že po levé straně cesty je do hloubky odhrnutá hlína. Po cestičce přímo ke skále se skalní bránou (Švarcvaldská brána), která je dobře vidět. Po pravé ruce je první skála Palice.

Příjezd: Auto lze zaparkovat na parkovišti před vrátnicí těžního objektu pod Novinskou hůrkou.

a) Stará cesta V - První známý výstup 9. 5. 1991. Rainer Danzig, F. Danzig. Jihozápadní stěnou na vrchol.

b) Rozvod po italsku V - 5. 8. 1995 Hasso Gantze, Marius Zippe, A. Kittler, C. Zippe, K. Meissgeier, Volker Müller. Severozápadní stěnou přes kruh na vrchol.

c) Lehká IV - 5. 8. 1995 Marius Zippe, C. Zippe, A. Kittler, Helmut Gantze, K. Meissgeier, Volker Müller. Severovýchodní stěnou na vrchol.

18. ŠVARCVALDSKÁ BRÁNA

slanění 8 m

Popis: Skála je součástí Skalního amfiteátru a tvoří spolu s okolními věžemi úzký přerušovaný hřeben. Amfiteátr se nachází ve smrkovém lese asi dvě stě metrů jihovýchodně od úbočí Širokého kamene.

Přístup: Pěšky nebo autem z Hamru po asfaltové silnici k vrátnici důlního objektu pod Novinskou hůrkou. Podél plotu doprava zarostlou pěšinkou na písčitou lesní cestu. Po ní doprava až na nejvyšší místo. Z něho ještě necelých sto metrů mírnou zatáčkou doleva k cestičce kolmo doleva do kopce. Rozcestí se pozná podle toho, že po levé straně cesty je do hloubky odhrnutá hlína. Po cestičce přímo ke skále, která je dobře vidět.

Příjezd: Auto lze zaparkovat na parkovišti před vrátnicí těžního objektu pod Novinskou hůrkou.

- a)* Stará cesta I - Němečtí lezci před rokem 1920. Komínem mezi pilířem a věží na JZ hranu. Hřebenem přes průrvu na vrchol.
- b) Přes pilíř III - 5. 8. 1995 Cornelius Zippe. Od západu stěnou na samostatný pilíř, přeskokem na hřeben věže a po něm přes průrvu na vrchol.
- c) Brankářská varianta IV - 5. 7. 1993 Radek Mikuláš. V severní stěně ručkováním nad otvorem skalní brány zleva doprava na hřeben a po něm přes průrvu na vrchol.
- d) Severozápadní komín III - 1. známý výstup 9. 1. 1991 Rainer Danzig, F. Danzig, M. Thiele. V severozápadní stěně krátkým vhloubením do komína. Jím na vrchol.
- e) Švarcvaldský dort IV - 5. 8. 1995 Volker Müller, Marius Zippe, A. Kittler, Helmut Gantze, K. Meissgeier, Cornelius Zippe. Tři metry vlevo od Severozápadního komína stěnou a ruční spárou.
- f) Pod slaněním VIIa – 4 m vpravo od severní hrany. Stěnou a mělkou trhlinou přes kruh n. v.
- g)* Dlouhý krok IV - 18. 8. 1993 Radek Mikuláš, Alena Mikulášová. Těsně vpravo od východní hrany (kruh) na balkonek a z něho lehkou stěnkou n. v..
- h) Špatná cesta V - 5. 8. 1995 Marius Zippe, A. Kittler, K. Meissgeier, Claudius Zippe, Volker Müller. Stěnou pět petrů vpravo od Psí cesty.
- ch) Kočičí varianta III - 14. 9. 1997 Jakub Turek. Od nástupu Špatné cesty traverz šikmo doleva do žlábků „Psí cesty“ a jím n. v..
- i) Psí cesta III - 18. 8. 1993 Radek Mikuláš, Alena Mikulášová. Kolmou převislou stěnou tři metry vpravo od „Jihovýchodní cesty“ (hodiny). Vlevo ke žlábků a jím podél břízky n. v.
- j) Jihovýchodní cesta II - 1. známý výstup 5. 7. 1993 Radek Mikuláš. Vhloubením v JV stěně ke komínu a jím n. v.
- k) Čas lásky IV - 1. 5. 1999 Jakub Turek, Hana Turková. Nástup jako „Jihovýchodní cesta“ a nevýrazným pilířkem vpravo přes hodiny n. v..
- l) Není voda II nejištěno! - 8. 7. 2001 Jakub Turek. Hřbet Švarcvaldské brány pokračuje nižšími zarostlými masivy. Ty jsou prolomené soutěskou, ve které jsou vidět pevné tmavé vrstvy pískovce ve tvaru čedičových trubek. Po nich stěnkou a podél ostré hrany na vrchol. Sestup pěšky.

19. BORO VÝ PLÁTEK (Štěničník)

slanění 8 m

Popis: Skála je součástí Skalního amfiteátru a tvoří spolu s okolními věžemi přerušovaný hřeben. Ze severozápadní strany je zahliněná a porostlá vegetací. Amfiteátr se nachází ve smrkovém lese asi dvě stě metrů jihovýchodně od úbočí Širokého kamene.

Přístup: Pěšky nebo autem z Hamru po asfaltové silnici k vrátnici důlního objektu pod Novinskou hůrkou. Podél plotu doprava zarostlou pěšinkou na písčitou lesní cestu. Po ní doprava až na nejvyšší místo. Z něho ještě necelých sto metrů mírnou zatáčkou doleva k cestičce kolmo doleva do kopce. Rozcestí se pozná podle toho, že po levé straně cesty je do hloubky odhrnutá hlína. Po cestičce přímo ke skále se skalní bránou (Švarcvaldská brána), která je dobře vidět. V původním směru pokračujeme přes les k vytesané cestičce mezi skalami. Poslední samostatná věž v hřebeni vpravo je Borový plátek.

Přijezd: Auto lze zaparkovat na parkovišti před vrátnicí těžního objektu pod Novinskou hůrkou.

a) Stará cesta I - První známý výstup 9. 5. 1991 Rainer Danzig, F. Danzig. Zahliněnou spárou v pravé části severozápadní stěny k bříze a od ní přímo n. v..

b) Cesta pro mladá děvčata III 5. 8. 1995 Hasso Gantze, E. Gantze, K. Meissgeier, Volker Müller, A. Kittler, Marius Zippe, C. Zippe. Ze soutěsky mezi Borovým hrotem a Borovým plátkem mechovatou stěnkou na hřeben a po něm n. v..

c) Babské schody III - 17. 6. 1995 Helmut Gantze, A. Kittler, W. Gantze. Tři metry vpravo od „Staré cesty“ na hřeben a jím k vrcholu.

20. BOROVÝ HROT (Štětínáč)

slanění 7 m

Popis: Skála je součástí Skalního amfiteátru a tvoří spolu s okolními věžemi přerušovaný hřeben. Je to nevelká věžička. Amfiteátr se nachází ve smrkovém lese asi dvě stě metrů jihovýchodně od úbočí Širokého kamene.

Přístup: Pěšky nebo autem z Hamru po asfaltové silnici k vrátnici důlního objektu pod Novinskou hůrkou. Podél plotu doprava zarostlou pěšinkou na písčitou lesní cestu. Po ní doprava až na nejvyšší místo. Z něho ještě necelých sto metrů mírnou zatáčkou doleva k cestičce kolmo doleva do kopce. Rozcestí se pozná podle toho, že po levé straně cesty je do hloubky odhrnutá hlína. Po cestičce přímo ke skále se skalní bránou (Švarcvaldská brána), která je dobře vidět. V původním směru pokračujeme přes les k vytesané cestičce mezi skalami a první věžička vpravo je Borový hrot.

Příjezd: Auto lze zaparkovat na parkovišti před vrátnicí těžního objektu pod Novinskou hůrkou.

a) Stará cesta V - První známý výstup 9. 5. 1991 Rainer Danzig, F. Danzig. Od východu ukloněnou stěnkou (smyčky) pod převis. Překrok doleva do rajbasu a n. v.

b) Kroupová IV - 26. 3. 1994 Volker Müller, Hasso Gantze stř., Peter Jacob, Wolfgang Klose. Mezi Štěníčnickem a Štětínáčem rozporem a na závěr vzepřením n. v.

21. VĚLBLOUD

slanění 12 m

Popis: Skála je součástí Skalního amfiteátru a tvoří spolu s okolními věžemi přerušovaný hřeben. Pozná se podle dvou výrazných věžiček na masivním podstavci. Amfiteátr se nachází ve smrkovém lese asi dvě stě metrů jihovýchodně od úbočí Širokého kamene.

Přístup: Pěšky nebo autem z Hamru po asfaltové silnici k vrátnici důlního objektu pod Novinskou hůrkou. Podél plotu doprava zarostlou pěšinkou na písčitou lesní cestu. Po ní doprava až na nejvyšší místo. Z něho ještě necelých sto metrů mírnou zatáčkou doleva k cestičce kolmo doleva do kopce. Rozcestí se pozná podle toho, že po levé straně cesty je do hloubky odhrnutá hlína. Po cestičce přímo ke skále se skalní bránou (Švarcvaldská brána), která je dobře vidět. V původním směru pokračujeme přes les k vytesané cestičce mezi skalami a první skála vlevo je Velbloud.

Přijezd: Auto lze zaparkovat na parkovišti před vrátnicí těžního objektu pod Novinskou hůrkou.

a) Stará cesta III - Němečtí lezci před rokem 1930. Komínem mezi Velbloudem a Velbloudicí na oblou hranu. Jí na vrchol.

b) Severovýchodní V - 9. 5. 1991 Rainer Danzig, F. Danzig. Středem severovýchodní stěny na polici k borovici. Spárou n. v.

22. VELBLOUDICE

Popis: Skála je součástí Skalního amfiteátru a tvoří spolu s okolními věžemi přerušovaný hřeben. Amfiteátr se nachází ve smrkovém lese asi dvě stě metrů jihovýchodně od úbočí Širokého kamene.

Přístup: Pěšky nebo autem z Hamru po asfaltové silnici k vrátnici důlního objektu pod Novinskou hůrkou. Podél plotu doprava zarostlou pěšinkou na písčitou lesní cestu. Po ní doprava až na nejvyšší místo. Z něho ještě necelých sto metrů mírnou zatáčkou doleva k cestičce kolmo doleva do kopce. Rozcestí se pozná podle toho, že po levé straně cesty je do hloubky odhrnutá hlína. Po cestičce přímo ke skále se skalní bránou (Švarcvaldská brána), která je dobře vidět. V původním směru pokračujeme přes les k vytesané cestičce mezi skalami a druhá skála vlevo je Velbloudice.

Přijezd: Auto lze zaparkovat na parkovišti před vrátnicí těžního objektu pod Novinskou hůrkou.

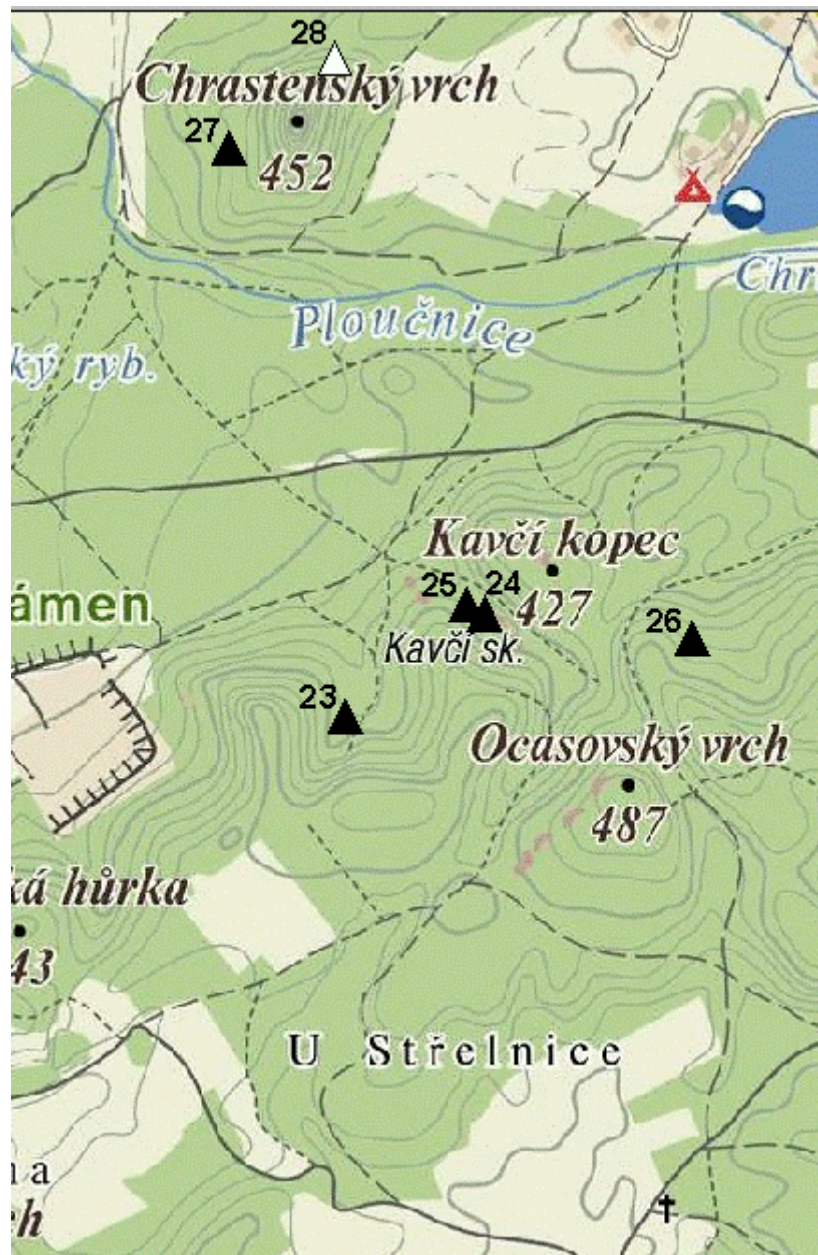
a) *Normální cesta I - Němečtí lezci před rokem 1930. Lehkým žlabem od jihovýchodu. Pod sedélkem mezi masivem a věží doleva do šikmého spárokomína. Na plošinku s borovicí a ukloněnou stěnkou na vrcholový hřeben.

b) Západní V - Komínem mezi Velbloudicí a Velbloudem, výše hranou s umělými stupy na plošinu se stromem a solivým rajbasem n. v..

c) Náhorní I - Z masivu přeskokem na hřeben a lehce po něm na nejvyšší místo.

Sektor IV

Seznam věží	Strana
23. Malá kavčí skála	59
24. Kavčí skála	61
25. Trpaslík	64
26. Věž kravího dolu	66
27. Hodinář	67
28. Chrastenecká stěna	68

23. MALÁ KAVČÍ SKÁLA

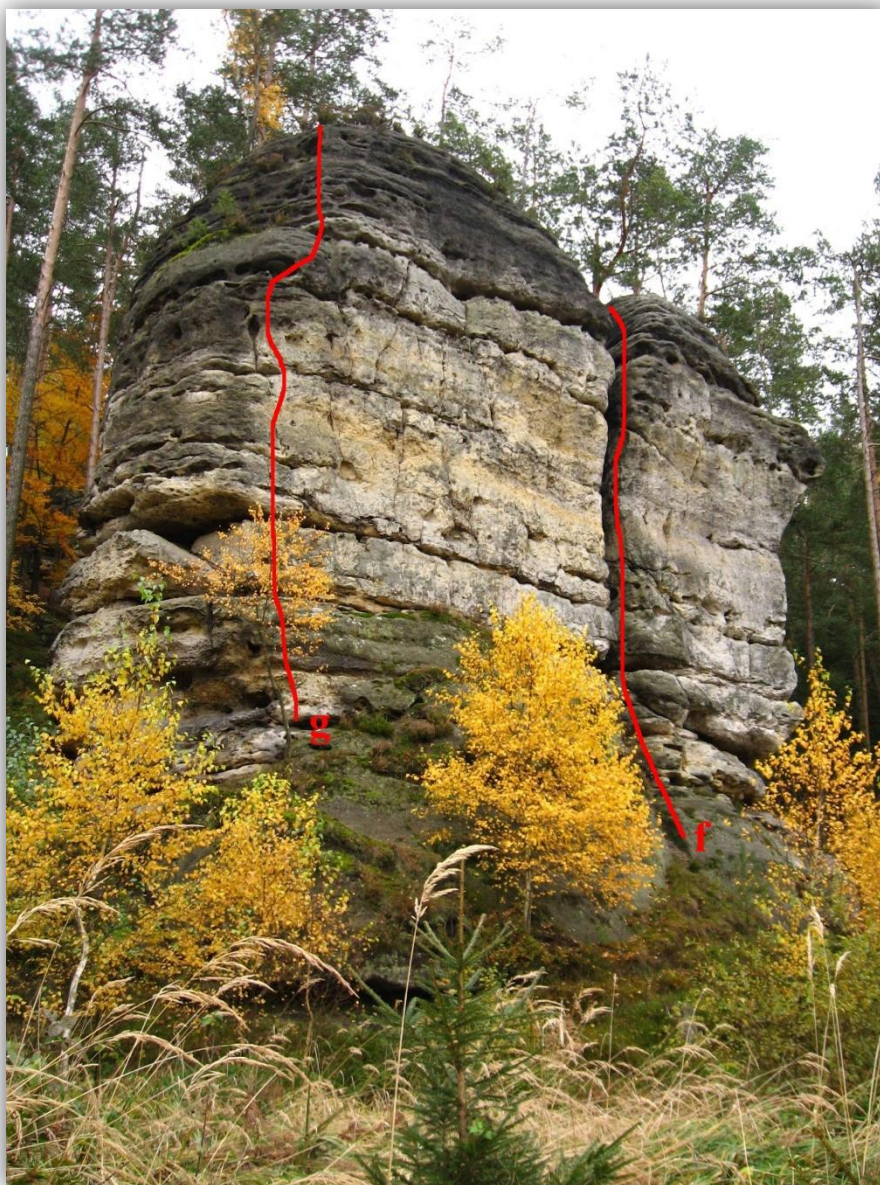

slanění 7 m

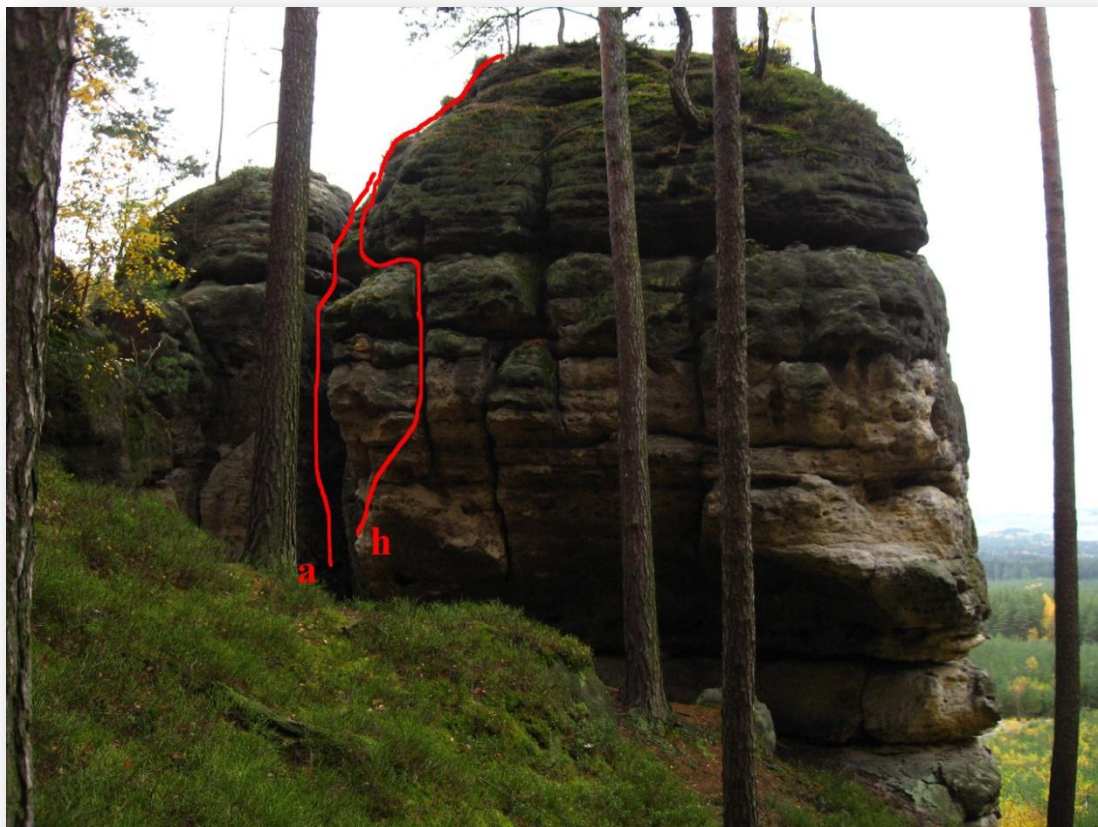
Popis: Skála je uprostřed rozdělena komínem. Jižní stěna poskytuje deseti- až dvacetimetrové lezení v pevné skále, celá jihovýchodní stěna se leze dokonce po železitých plátech. V pravé části jsou nástupy solivé.

Přístup: V místě, kde silnice z Osečné do Hamru značená červenou turistickou značkou začíná klesat, ji křížuje v jednom místě několik lesních cest. Po první (zpočátku úvozem) se dáme na jihozápad a dojdeme na křižovatku. Jdeme mírně doleva, až se po necelých deseti minutách chůze objeví po levé straně asi sto metrů od cesty vysoká Kavčí skála. Pokračujeme ve stále stejném směru hlubokým úvozem do kopce až se v prudkém stoupání, kde cesta zatáčí doleva, objeví po pravé straně přes údolíčko věž.

Příjezd: Autem přes Osečnou do osady Podvrší, kde je nutno auto odstavit. Na horském kole po silničce z Osečné nebo Hamru a lesem pod skálu.

a)* Stará cesta II - Před r. 1920 Němečtí lezci. Komínem z náhorní strany a doprava na hlavní vrchol.

b) Třetí dítě IV - 11. 6. 2000 Jakub Turek, Hana Turková. Stěnkou těsně vpravo od Staré cesty (dvoje hodiny), krátkou spárou (uzel, hodinky) do ukloněné stěny.

c)* Železná cesta III - Z levé části náhorní stěny po železitých plátech n. v..

d) Hodinový sokolík IV - 13. 8. 1995 Jakub Turek. Sokolíkem vlevo od „Staré cesty“ k hodinám. Traverzem doleva pod převislou hranu (hodiny) a jí n. v..

e) Devět prstů IV - 23. 8. 1993 Borek Metal, Radek Mikuláš. Jihozápadní hranou do zářezu a jím přes kruh na vrchol.

f) Údolní komín III - Ve středu údolní stěny komínem.

g) Dolce Vita V - 18. 8. 1995 Volker Müller stř., Hasso Gantze, G. Männel, Peter Jacob, A. Kittler, H. Müller, Nadja Meissgeier, K. Meissgeier. Levou částí údolní stěny ke kruhu a hranou n. v..

h) Jihovýchodní V - Vpravo od „Staré cesty“ převisem k ruční spáře. Tou na polici, šikmo vlevo a stěnou na vrchol.

24. KAVČÍ SKÁLA

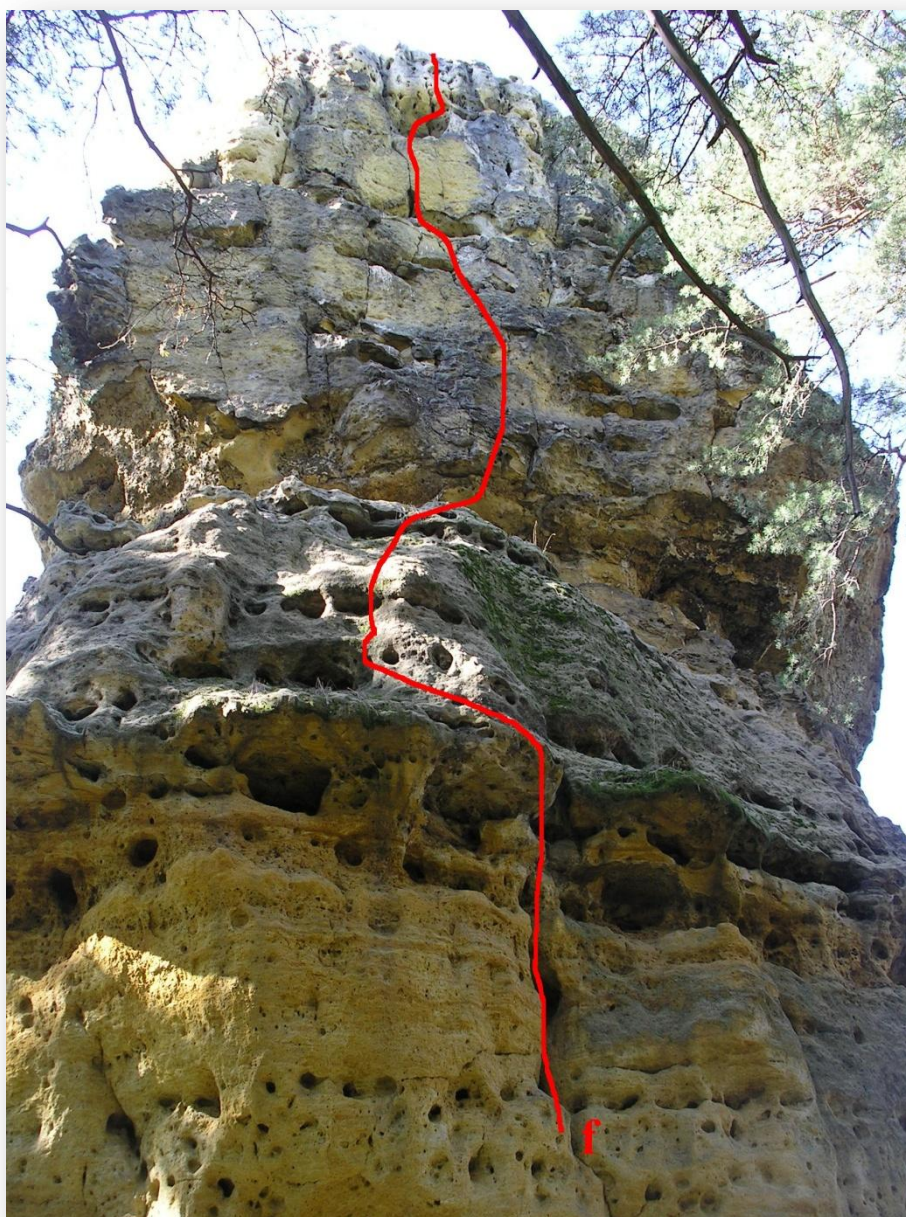

slanění 18 m

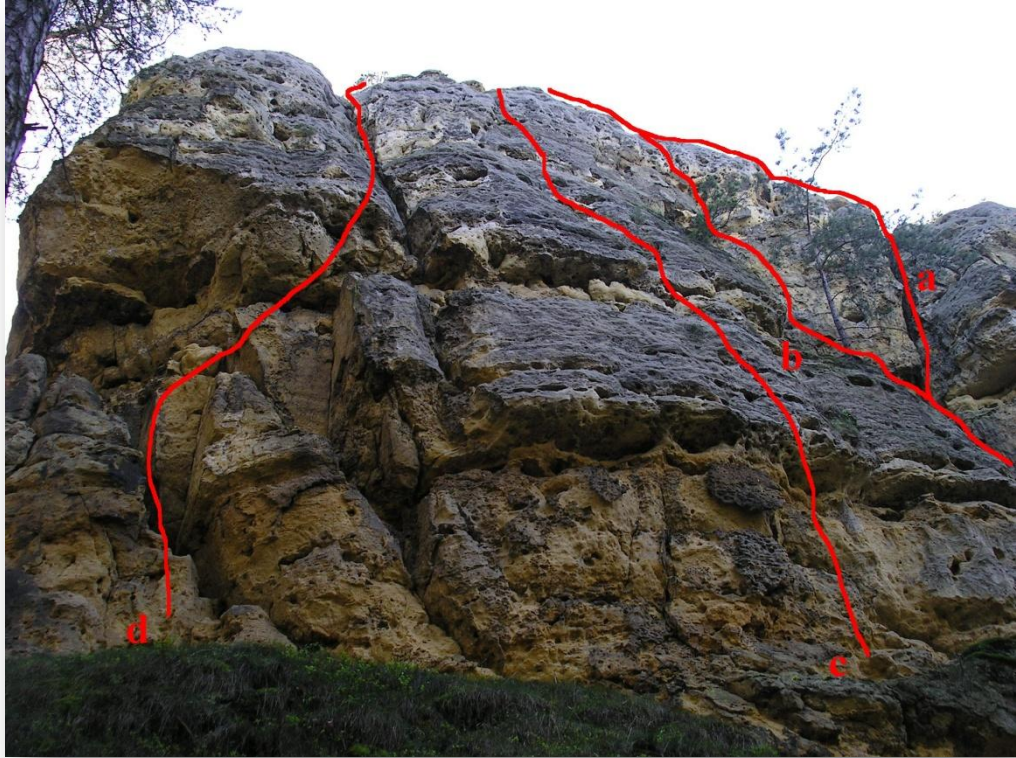
Popis: Skála se nachází v borovém lese na povlnném severozápadním svahu Kavčího kopce. Poskytuje třicetimetrové výstupy v pevné skále. Jižní stěna je dokonce zpevněná železitými inkrustacemi.

Přístup: V místě, kde silnice z Osečné do Hamru značená červenou turistickou značkou začíná klesat, ji křižuje v jednom místě několik lesních cest. Po první (zpočátku úvozem) se dáme na jihozápad a dojdeme na křižovatku. Jdeme mírně doleva až se po necelých deseti minutách chůze objeví po levé straně asi sto metrů od cesty vysoká skála.

Příjezd: Autem přes Osečnou do osady Podvrší, kde je nutno auto odstavit. Na kole po silniče z Osečné nebo Hamru a lesem pod skálu.

- a) Stará cesta IV - 18. 8. 1895 Adolf Gahler, H. Scholze, G. Seidel, W. Horn (umělé' pomůcky), 15. 6. 1898, Ferdinand Siegmund, F. Köchlin (sportovně). Širokou solivou spárou v pravé části východní stěny přes stupeň do hnízda (skoba). Spárou mírně vpravo na severní rameno a přes stupeň n. v..
- b) Kauschkova varianta V - 9. 10. 1904 Rudolf Kauschka, F. Steppes, M. Tischler. Z hnízda Staré cesty vlevo na poličku a stěnou na tření n. v.
- c) Víšková cesta VIIa - 18. 6. 1964 Víšek. Středem východní stěny ke kruhu a n. v.
- d)* Levá východní spára IV - Němečtí lezci okolo 1905. Solivým komínem v levé části východní stěny pod převis. Doprava na polici a z ní nejprve převisem (hodiny) a poté ustupující spárou (hodiny) v pevné skále n. v..
- e)* Jižní stěna VI - Jaro 1908 Eduard König, M. Metze. Jako Levou východní spárou na pilíř v jižní stěně (na polici vlevo kruh). Jemně členěnou stěnou přímo n. v.
- f) Přímá jižní stěna VIIa - 6. 4. 1996 Johannes Munde, G. Zobel. Pilířem jižní stěny přes kruh „Jižní stěny“ n. v.
- g) Jihozápadní cesta VI – 1908 Eduard Hiebel s druhy. Komínem v pravé části západní stěny na pilíř v jižní stěně. Traverz doleva a spárou n. v.
- h) Západní stěna VIIa - 29. 8. 1938 Walter Kleiner, H. Schmidt, K. Berger. Převislou lomenou dvojspárou v levé části západní stěny na severní rameno věže a „Starou cestou“ n. v.
- ch) Severní spára VI – 1908 Otto Müller, A. Steinjan. Od severozápadu krátkou spárou na předskalí severní stěny. Vpravo spárou při severozápadní hraně na severní rameno věže a „Starou cestou“ n. v.

25. TRPASLÍK

sestup Starou cestou

Popis: Bachratá věžka je menším souputníkem Kavčí skály, sousedí s ní na západě. Nachází se v borovém lese na povlnném severozápadním svahu Kavčího kopce.

Přístup: V místě, kde silnice z Osečné do Hamru značená červenou turistickou značkou začíná klesat, ji křížuje v jednom místě několik lesních cest. Po první (zpočátku úvozem) se dáme doleva na jihozápad a dojdeme na křižovatku. Jdeme mírně doleva až se po necelých deseti minutách chůze objeví po levé straně asi sto metrů od cesty vysoká Kavčí skála. Pod ní sedí Trpaslík

Příjezd: Autem přes Osečnou do osady Podvrší, kde je nutno auto odstavit. Na kole po silniče z Osečné nebo Hamru a lesem pod skálu.

a) Stará cesta I - Z jihozápadní náhorní strany po umělých stupech na vrchol. V roce 2001 přibyl jeden umělý chyt a původní obtížnost II klesla o jeden stupeň.

b) Jubilejní IV - 18. 8. 1995 Hasso Gantze, H. Müller, Volker Müller, N. Meissgeier, K. Meissgeier, Peter Jacob, A. Kittler. Severozápadní hranou n. v.

c) Severovýchodní VI - Převíslou severovýchodní stěnou snadno k ruční spáře. Spárou, která se výše rozšiřuje na rameno, a žlábkem n. v.

d) Jihovýchodní III - Od jihovýchodu po jasných stupech n. v.

26. VĚŽ KRAVÍHO DOLU

slanění 12 m

Popis: Skála stojí na vrcholu nenápadného zalesněného kopce mezi osadou Podvrší u Kundratic a Ocasovským vrchem. Výstupy vedou vápnitou skálou a končí na plochém trávou zarostlém vrcholu.

Přístup: Z Podvrší silnicí po červené značce na severozápad k Děvínu. Po asi sto metrech první lesní cestou doleva a táhlým stoupáním do sedla severovýchodně od Ocasovského vrchu. Sto metrů severovýchodně od sedla stojí na skalním hřebínku osamocená věž.

Příjezd: Autem se dá přijet do Podvrší z Osečné. Zde je možné ho odstavit. Na kole je příjezd obtížný, protože cesta vede v hlubokém písku.

a) Podlešková V - První známý přelez 16. 4. 1994 Hasso Gantze, Volker Müller, Winfried Popelka, Zdeněk Kropáček. Z náhorní strany postavením a stěnkou n. v.

b) Zrození telátka VIIb – 31. 5. 2003 Pavel Bechyně, Pavel Henke. Zleva na JV hranu a tou přes kruh n. v.

c) 210 LET VIIa - 8. 4. 1996 Hasso Gantze, Winfried Popelka, G. Jacob. U levé údolní hrany stavěním a žebrem ke kruhu a krátkou stěnkou na vrchol.

- Bez stavění VIIc (RP) – 31. 5. 2003 Pavel Henke, Pavel Bechyně.

Popis: Věž stojí pod jižním úbočím Chrastenského vrchu. Lze ji najít sedmdesát metrů západně od poslední vyhlídkové skalky, která vystupuje přímo z jižního hřebene. Tím vede málo používaná, ale výrazná pěšina.

Přístup: Z údolí Ploučnice pod obcí Chrástná po zelené turistické značce. V místech, kde cesta vychází z lesa a na louce prudce uhybá doprava, udržujeme stále přímý směr. Po lesních cestách obcházíme zprava Chrastenský vrch, až se dostaneme k začátku jeho jižního hřebenu.

Příjezd: Auto lze zaparkovat na lesní cestě nebo na louce nad chatami poblíž zelené značky asi půl kilometru od silnice. Na horském kole je možné dojet až pod skálu.

Sestup Švýcarskou cestou

a) Stará cesta III - Úzkou jihovýchodní stěnkou n. v.

b)* Švýcarská cesta II - Ze sedélka mezi skalním hřebínkem a vlastní věží doleva na polici a okolo skalního okna na její konec (hodiny). Pomocí dobrého stupu na rameno (hodiny) a lehce na vrcholovou plošinu.

c) Švýcarská spojka III – 32. 9. 2000 Dalibor Mlejnek. Vpravo od levé údolní hrany na polici, vzhůru podél zářezu na konec traverzu „Švýcarské cesty“

d) Ztracené časy III - 22. 7. 1995 Hasso Gantze. Komínem a stěnou ze SZ strany.

28. CHRASTENSKÁ STĚNA

Popis: Skála se nachází padesát metrů severně od nejvyššího bodu Chrastenského vrchu, který označuje trigonometrický kámen s křížkem. Stěnou končí skalnatý hřeben z jihu na sever. Jižní hřeben je z pevného pískovce.

Přístup: Z údolí Ploučnice pod obcí Chrastná po zelené turistické značce. V místech, kde cesta vychází z lesa a na louce prudce uhýbá doprava, se povšechně držíme vlevo. Po lesních cestách se dostaneme na pastviny nad Chrastnou. Z nich vyrazíme přímo do kopce po zvířecích stezkách. Pod vrcholem narazíme na málo používanou pěšinu a na Chrastenskou stěnu. Pod ní je hluboká rýha po těžbě kamene.

Přijezd: Auto lze zaparkovat na lesní cestě nebo na louce nad chatami poblíž zelené značky asi půl kilometru od silnice. Chrastenský vrch je pro kolo nesjízdný.

Sestup Normální cestou

a)* Normální cesta I - Jižním hřebenem přes dva hrby na vrchol. Místy umělé stupy. Jistit lze pouze těsně pod vrcholem přes smyčku okolo stromu v sedélku.

b) Cementová cesta III - 7. 4. 1996 Hasso Gantze, A. Kittler. Od velkého stromu pod pravou částí jihovýchodní stěny traverz doprava pod širokou spáru. Jí na severní hřeben a výšvihem na vrchol.

Sektor V

Seznam věží	Strana
29. Kafr	70
30. Mijnheer	71

slanění 9 m

a) Výstup III – 17. 4. 1999 Hasso Gantze, H. John, W. Popelka, J. Schmädicke. V náhoří postavením n. v.

b) Bez stavění VII – 9. 1. 2006 Pavel Henke. Náhorní stěnou n. v.

c) Léčivé kapky VIIc - 13. 8. 2009 Pavel Henke x Pavel Bechyně. V údolní stěně sokolem ke kruhu a zprava n. v.

a) Stará cesta I – Náhorní hranou n. v.

b) Traverzová cesta II – 17. 4. 1999 Holger John, W. Popelka, J. Schmädicke, H. Gantze.
Z náhoří vpravo dolu a traverz po lávce ke spáře, která se rozšiřuje v komín a jím n. v.

c) Rodná hrouda VIIb – 30. 8. 2009 Pavel Henke, Pavel Bechyně, Jana Řezníková. Spárou
v údolní stěně na konec. Traverz vpravo ke hraně (blok), výše mírně vlevo a vhloubením n. v.

FOTOGALERIE

Hostinec u rybníka. Pivo a teplá jídla.

Chatová osada HUTNÍK – restaurace a ubytování.

www.hutnikhamr.cz

e-mail: Inko@hutnikhamr.cz

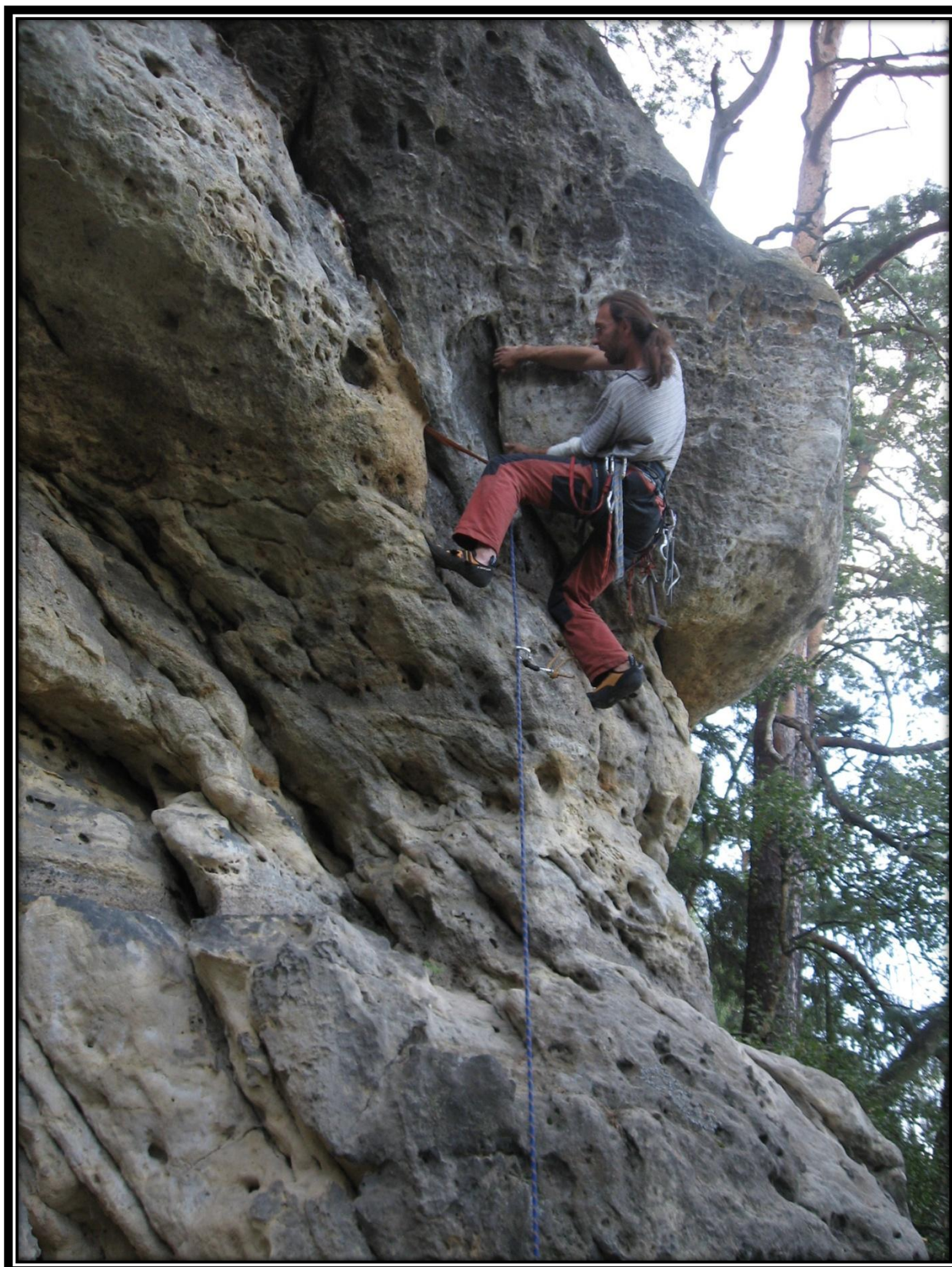
tel.: 720 195 252

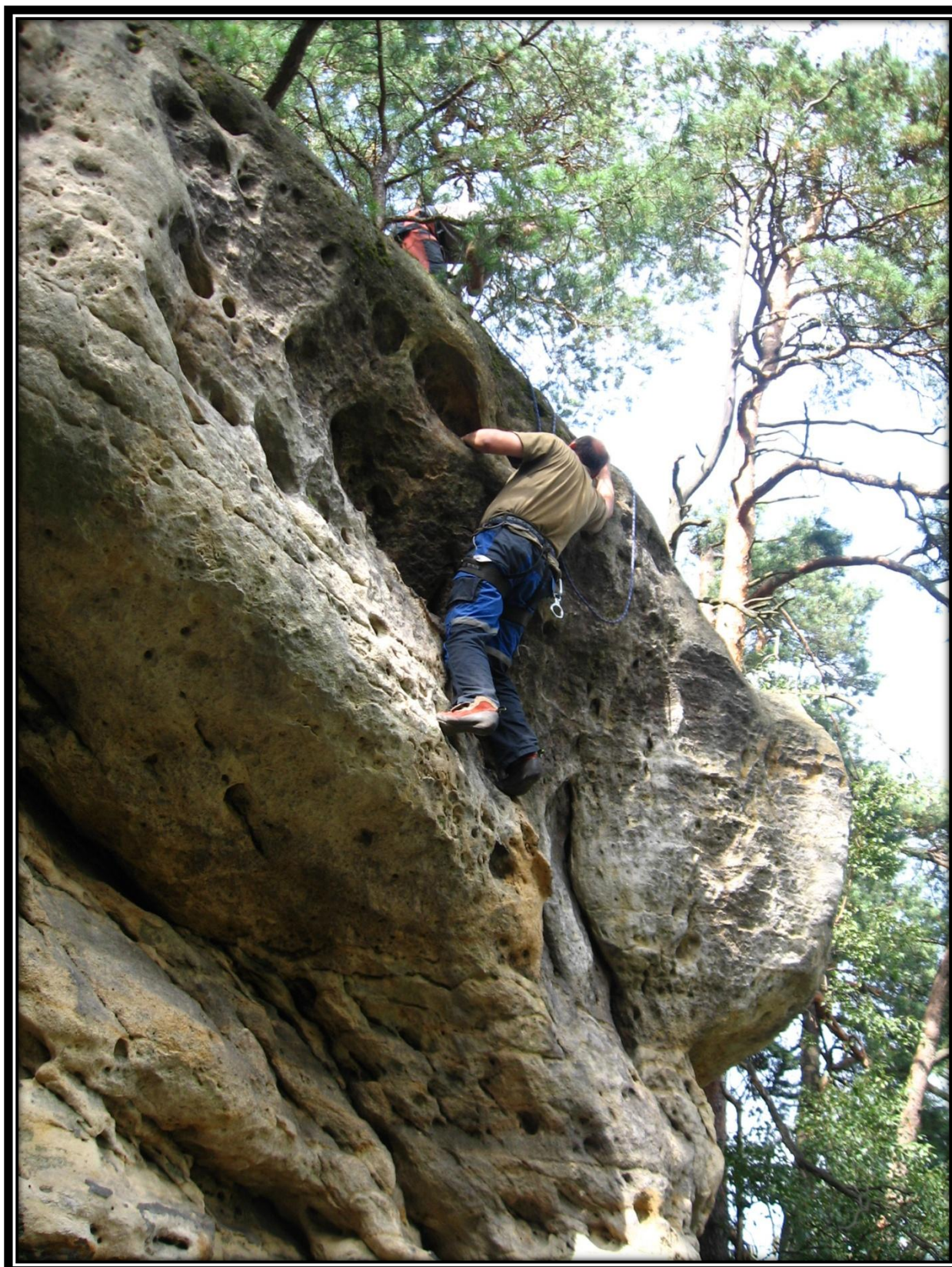

Kafr - Léčivé kapky VIIc : Pavel Henke při prvovýstupu.

Kafr - Léčivé kapky VIIc : Kýsa při prvovýstupu.

Mijnher - Rodná hrouda VIIb : Pavel Henke při prvovýstupu.

Jana Řezníková v cestě Dlouhý krok IV

Široký kámen - Hliňák VIIb : Kýsa osazuje první kruh.

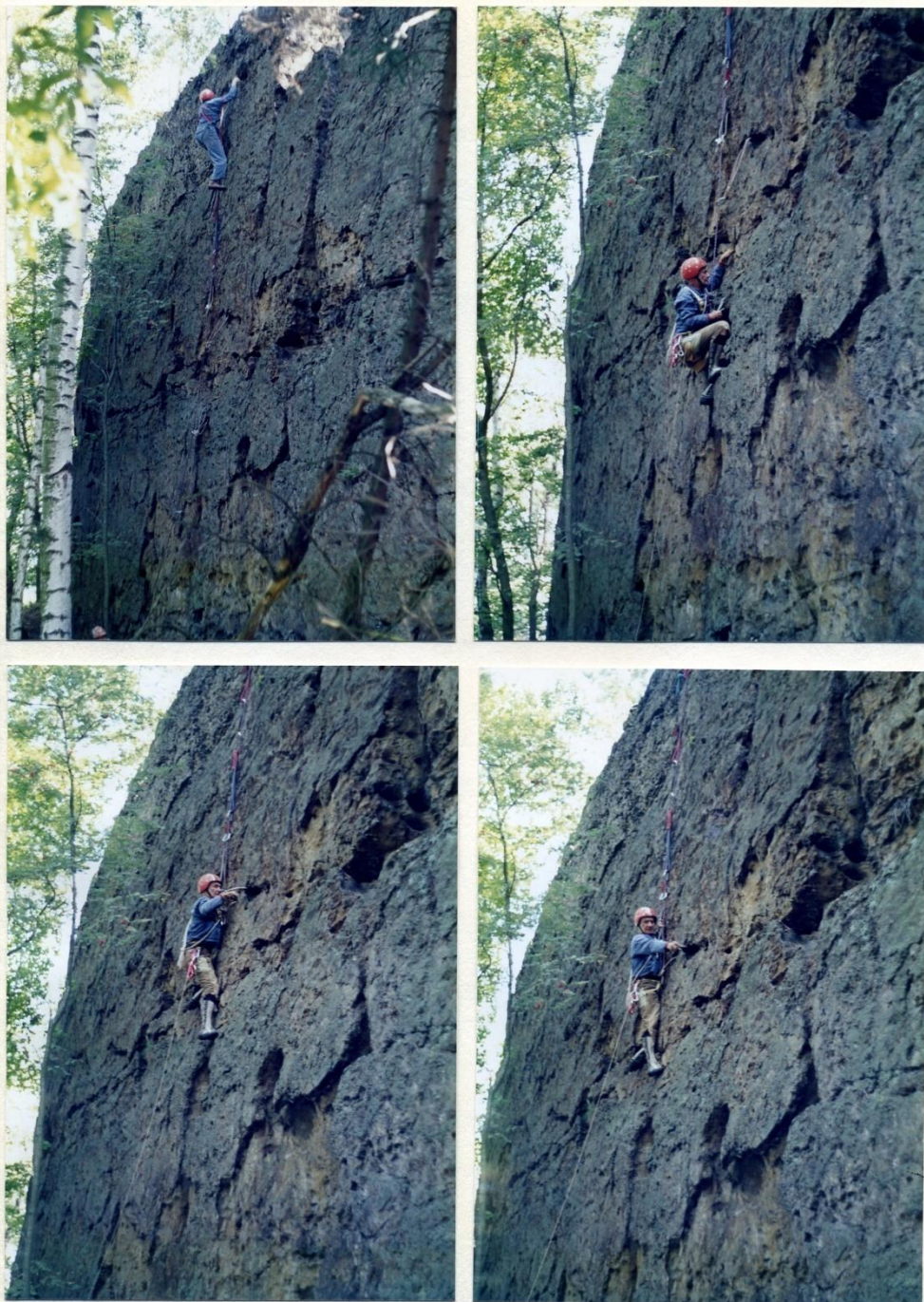

Uprchlík – Touha po svobodě VIIIb : Pavel Henke a Kýsa při prvovýstupu.

10. 9. 1992 Průvodyštiny v Děvinském poli!

PŠTROSÁK A ZUBER V PRUBÍŘSKÉ CESTĚ NA ZÁŘIVOU VĚŽ

Pštrosák a Zuber v Prubířské cestě na Zářivou věž.

Foto: Radek Mikuláš

10. 09. 1992

Zuber v Prubiřské cestě na Zářivou věž

Jedová věž – Vávrova kráva

Foto: Radek Mikuláš

Radek Mikuláš v cestě Dezertův omyl.

10. 9. 1992

~ 81 ~

Pohled od Jedové věže na Děvínskou věž a Široký kámen.

Foto: Radek Mikuláš

Dalibor udělal krkolomný přeskok ze Zářivé na Jedovou věž.

Radek Mikuláš

Zářivá věž – Havířskou cestu leze Dalibor Slánský.

Foto: Radek Mikuláš

Zářivá věž – Polární záře.

Radek Mikuláš leze jako prvolezec úsek ke kruhu Diretisimy.

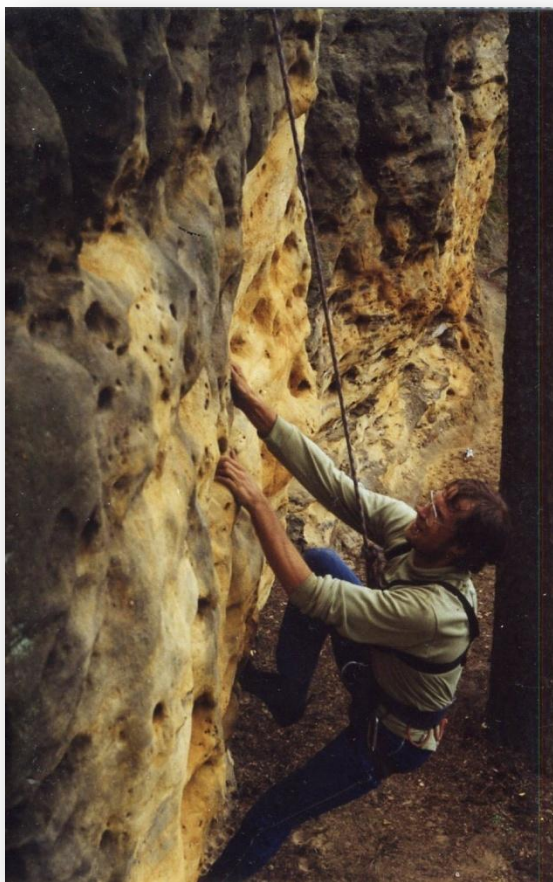

Dalibor Slánský při prvovýstupu v lámavé stěně Jedové věže. Cesta se jmenuje Jed na krysy.

Foto: Radek Mikuláš

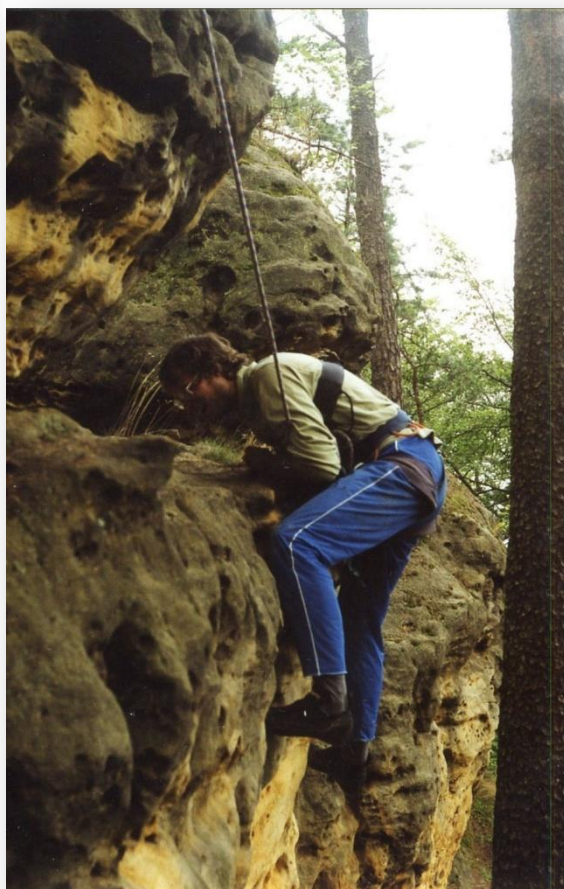

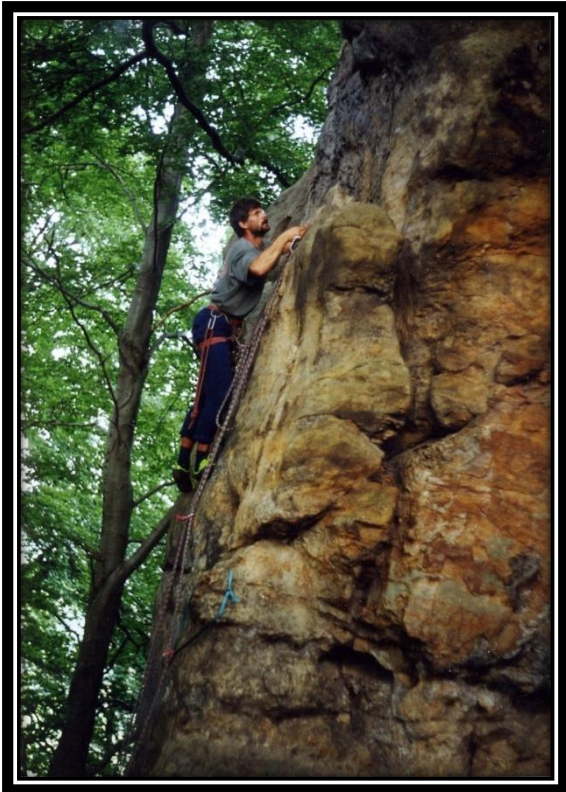
Jedová věž – Jed na krysy

Foto: Dalibor Slánský

Leze Radek Mikuláš

Foto: Dalibor Slánský

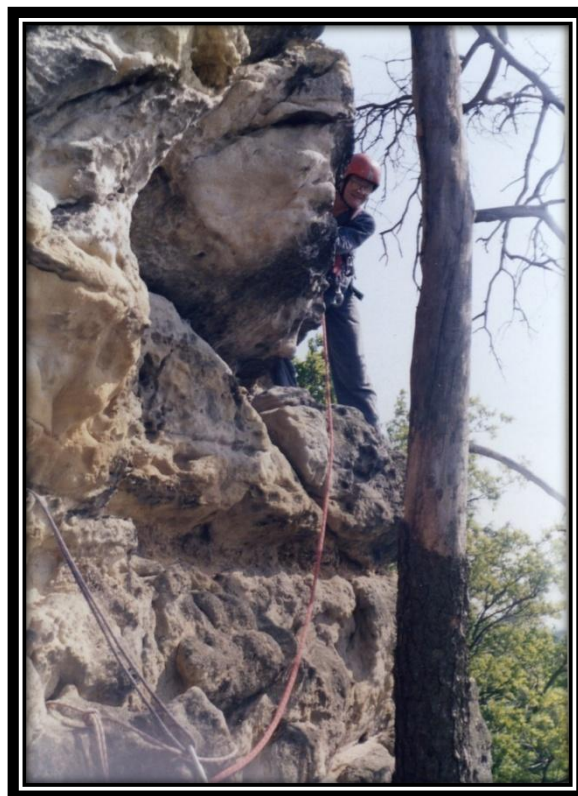
Prvovýstup, leze Dalibor Slánský.

Foto: Radek Mikuláš

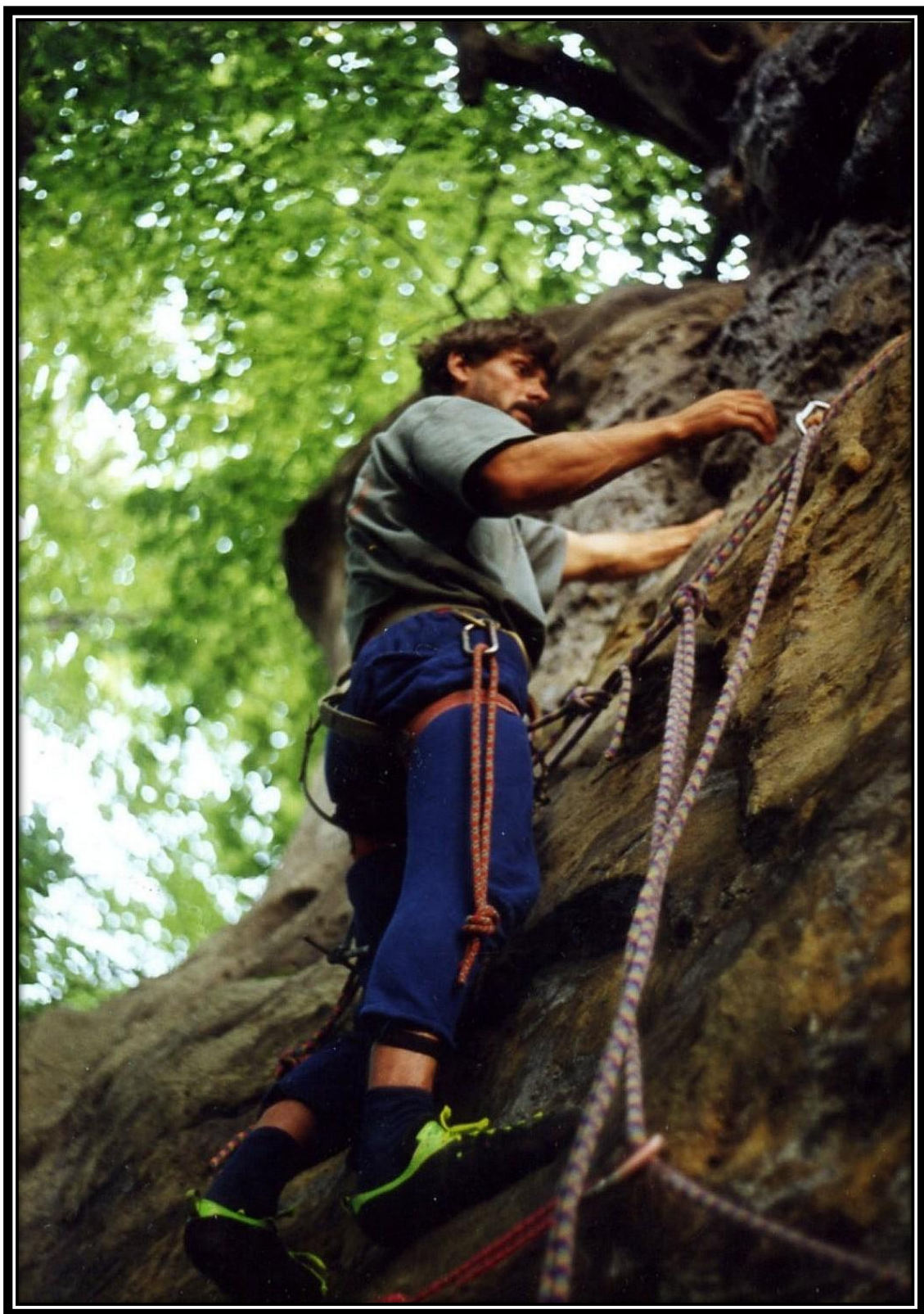
Nádherná odjištěná cesta.

*Vladislav Strnad (Pštrosák) leze
Východní stěnu na Děvínskou palici.*

Foto: Radek Mikuláš

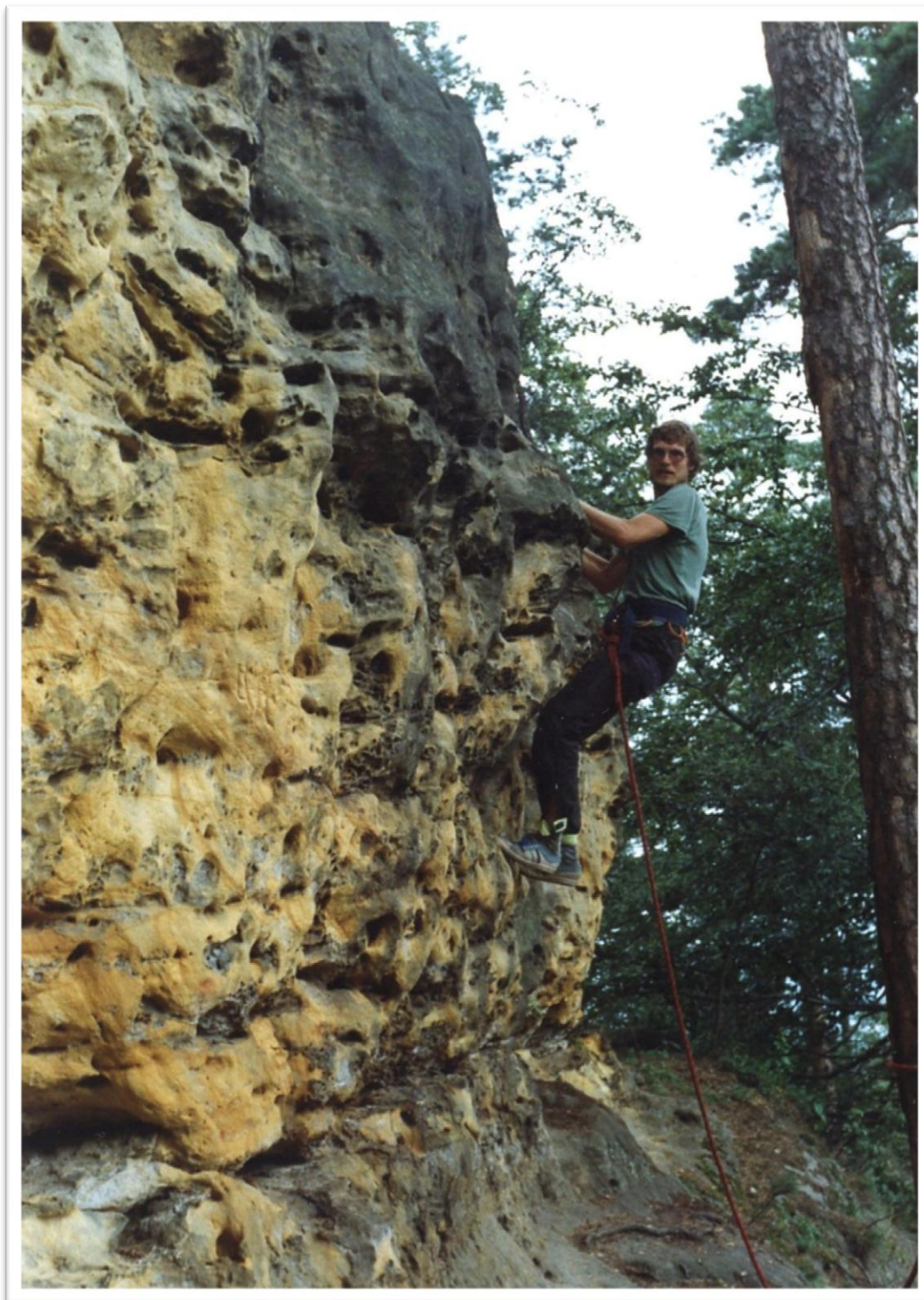

Děvínská Palice – Východní stěna.

Leze Dalibor Slánský.

Foto: Radek Mikuláš

Prožluklá cesta na Zářivou věž.

Radek Mikuláš při prvovýstupu.

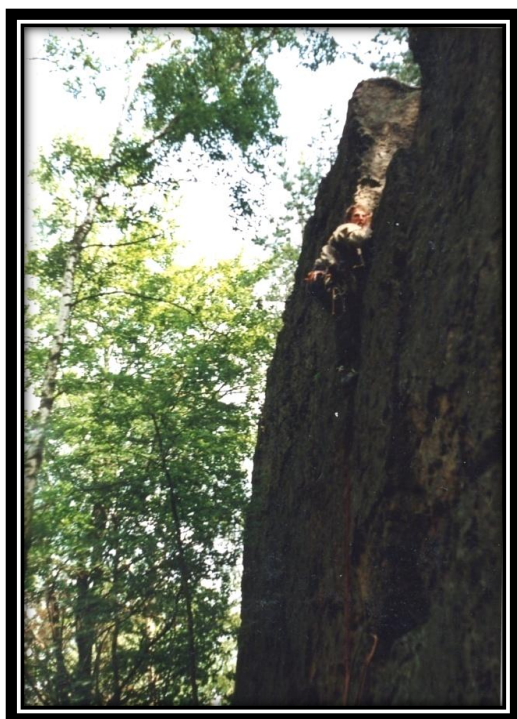
Foto: Vladimír Strnad

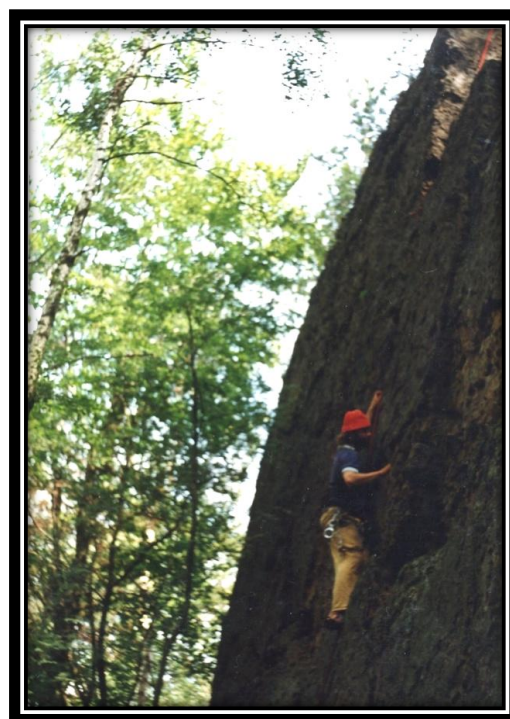
Leze Radek Mikuláš.

Leze Radek Mikuláš.

Leze Borek Metal.

*Momentky
z prvovýstupu
Ztracená
šance na
Zářivou věž.*

Momentky z prvovýstupu Ztracená šance na Zářivou věž.

Foto: Alena Mikulášová

Prvovýstup Dlouhý krok na Švarcvaldskou bránu.

Foto: A. Mikulášová

Hamr 28. 5. 1994

Na údolky Zářivé a Jedové věže vyrážím původně s Borkem, ale asi po čtvrt hodině přichází k našemu překvapení Hasso Gantze s dalšími deseti Němci.

Lezeme celkem asi 8 cest, v podstatě všechny nové. Je to nejhezčí skalní stěna, jakou jsem zatím při svém hledání skal našel.

Radek Mikuláš

Borek Metal v cestě Diretissima na Zářivou věž.

Foto: Radek Mikuláš

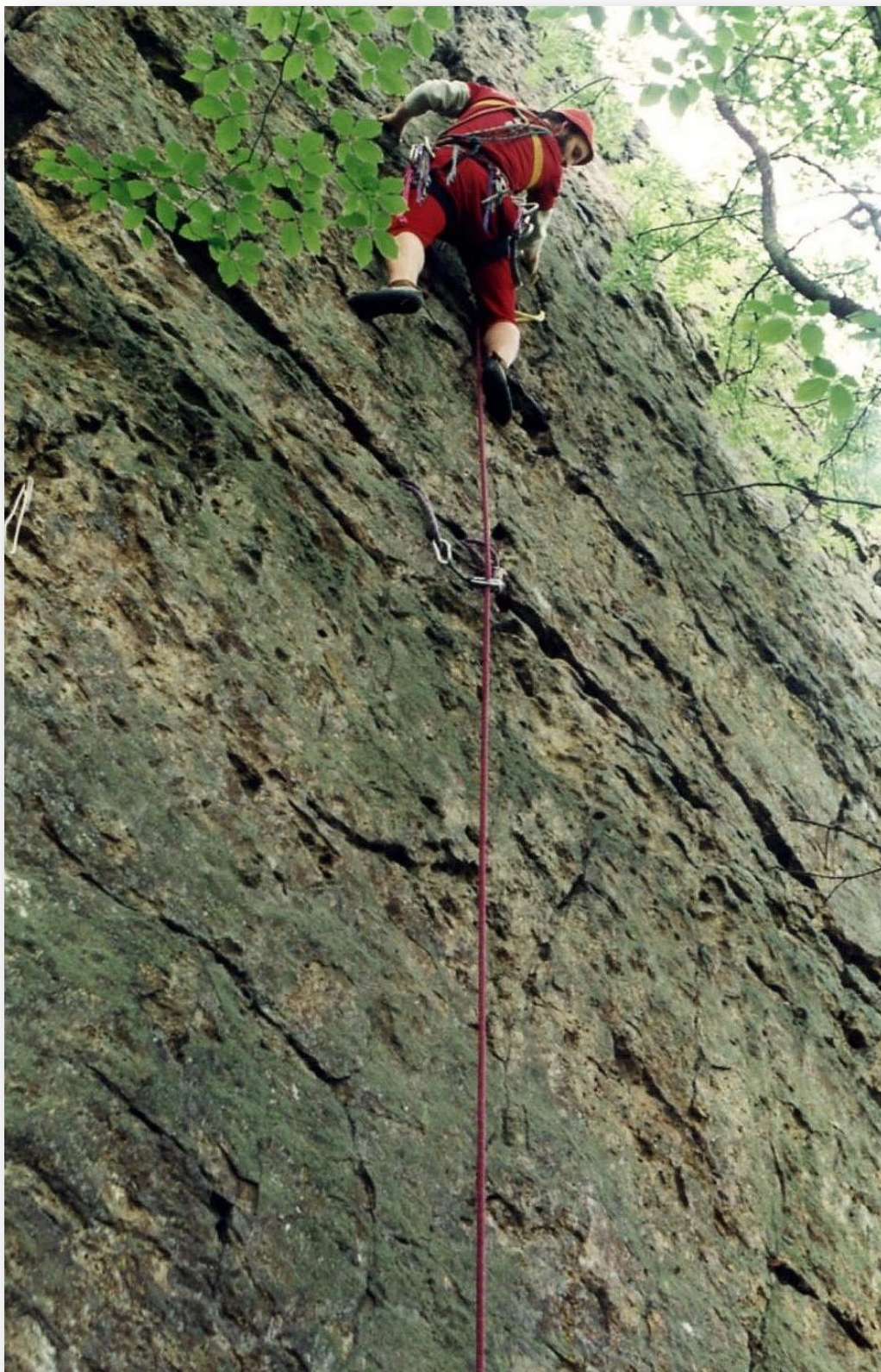

Borek Metal v cestě Skleněná na Zářivou věž.

Foto: Radek Mikuláš

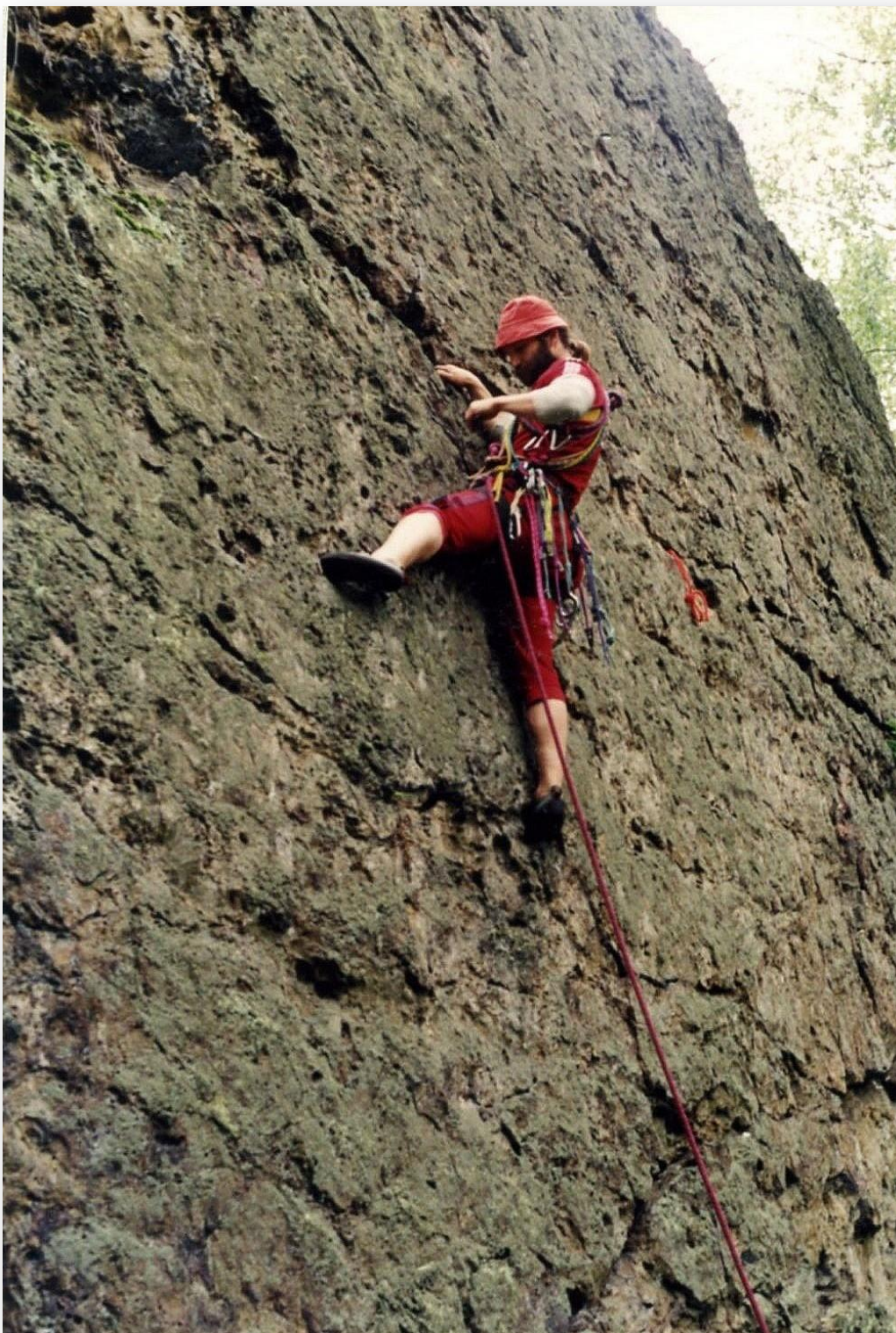

Borek Metal v cestě Skleněná na Zářivou věž.

Foto: Radek Mikuláš

Borek Metal v cestě Sbohem okupanti na Jedovou věž.

Foto: Radek Mikuláš

Hasso Gantze v cestě Německo - česká na Jedovou věž.

Foto: Radek Mikuláš

Hasso Gantze při tlučení kruhu v cestě Německo - česká na Jedovou věž.

Foto: Radek Mikuláš

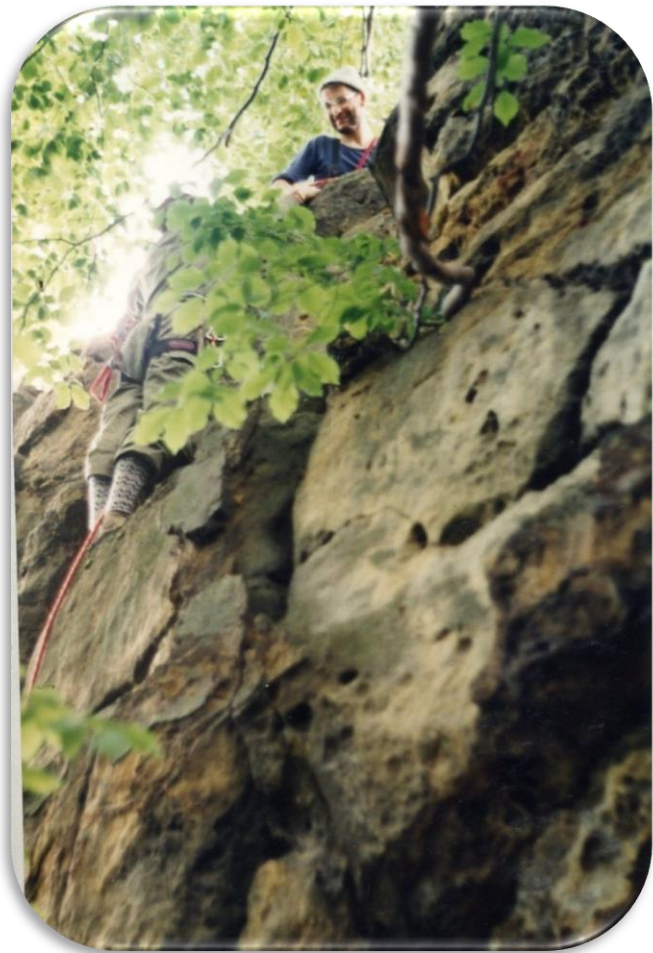
Hasso Gantze v cestě Německo - česká na Jedovou věž.

Foto: Radek Mikuláš

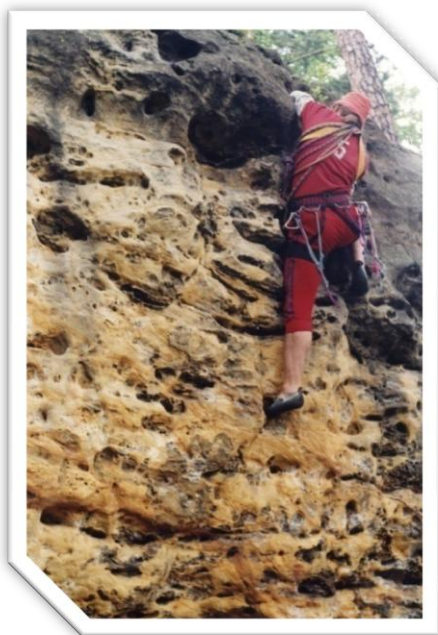

Radek Mikuláš, Zářivá věž,
Německo – česká cesta.

Hasso Gantze, Uranová věž,
Plutonová cesta.

Borek Metal, Zářivá věž, cesta Již nikdy více.

Skály u Hamru 23. - 24. 5. 1994

Po prvé jedeme do Hamru lézt na dva dny a za ideálního počasí. V sobotu je s námi Milada Martinková, v neděli Vladislav Strnad (Pštrosák).

Lezení se velmi daří: děláme osm cest. Z toho pro mě výjimečná je hlavně údolka na Zářivou věž, kterou jsme pojmenovali Cesta do zaslíbené země (VI) - asi 18m po velmi pevném železitém plátu, zcela kolmém, podél spárek do kterých jde jedna smyčka za druhou.

Radost máme i z hřebenovky na Děvínskou věž, která je velmi dlouhá a exponovaná. Dál lezeme na Zářivou věž Prostoduchou cestu (II) a Děkuji nechci (IV).

Na Jedovou věž děláme Jižní (IV) a Jedovatou cestu (V). Na Uranovou věž cestu Svrab a neštovice (IV) a Pštrosák vyvádí Západní cestu (III) na Děvínskou Palici.

V sobotu večer a v neděli ráno ještě a Alenou chodíme po skalách a nacházíme jednu malou věžičku.

Fotek je bohužel málo. Chybějí hlavně ty z těžkých cest, které fotila Alena, protože nepochopila, jak se zachází s Miladiným foťákem.

Radek Mikuláš

Zářivá věž - Prostoduchá cesta

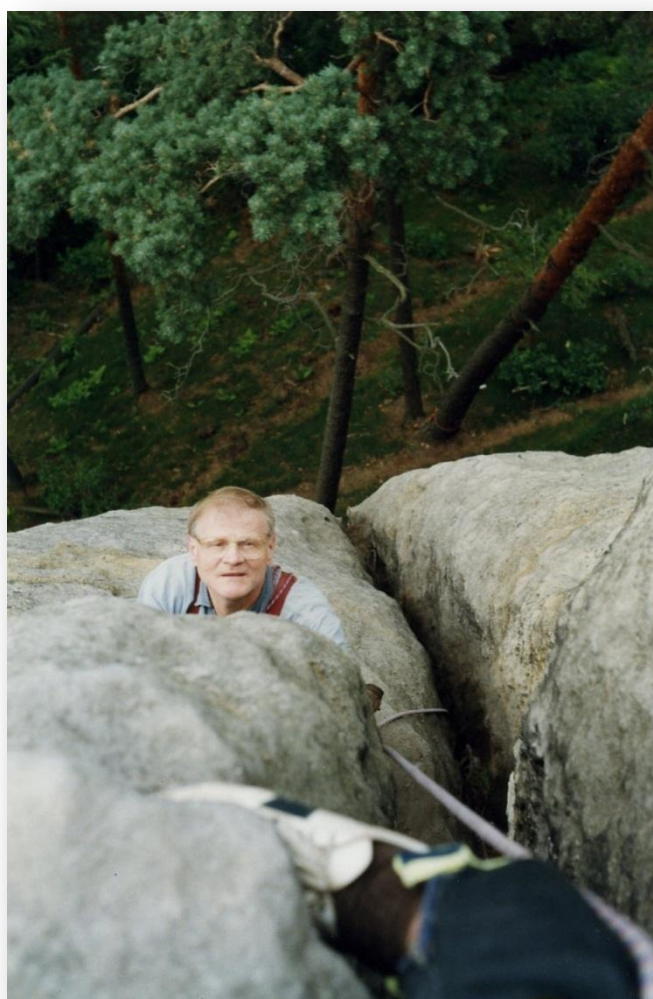
Hamr – 6. 8. 1996

Se Pštrosákem jedeme vylézt na jednu z dvou nejvyšších stěn Ralské pahorkatiny - asi 35 metrů vysoký Široký kámen.

Vylezli jsme lezecky dost různorodou spáru do které postupně umísťuji 4 kruhy. celá akce trvá až do večera. Cestu pak pojmenováváme Ještědské panorama (VI).

Fotek je málo - nebylo kdy fotit.

Radek Mikuláš

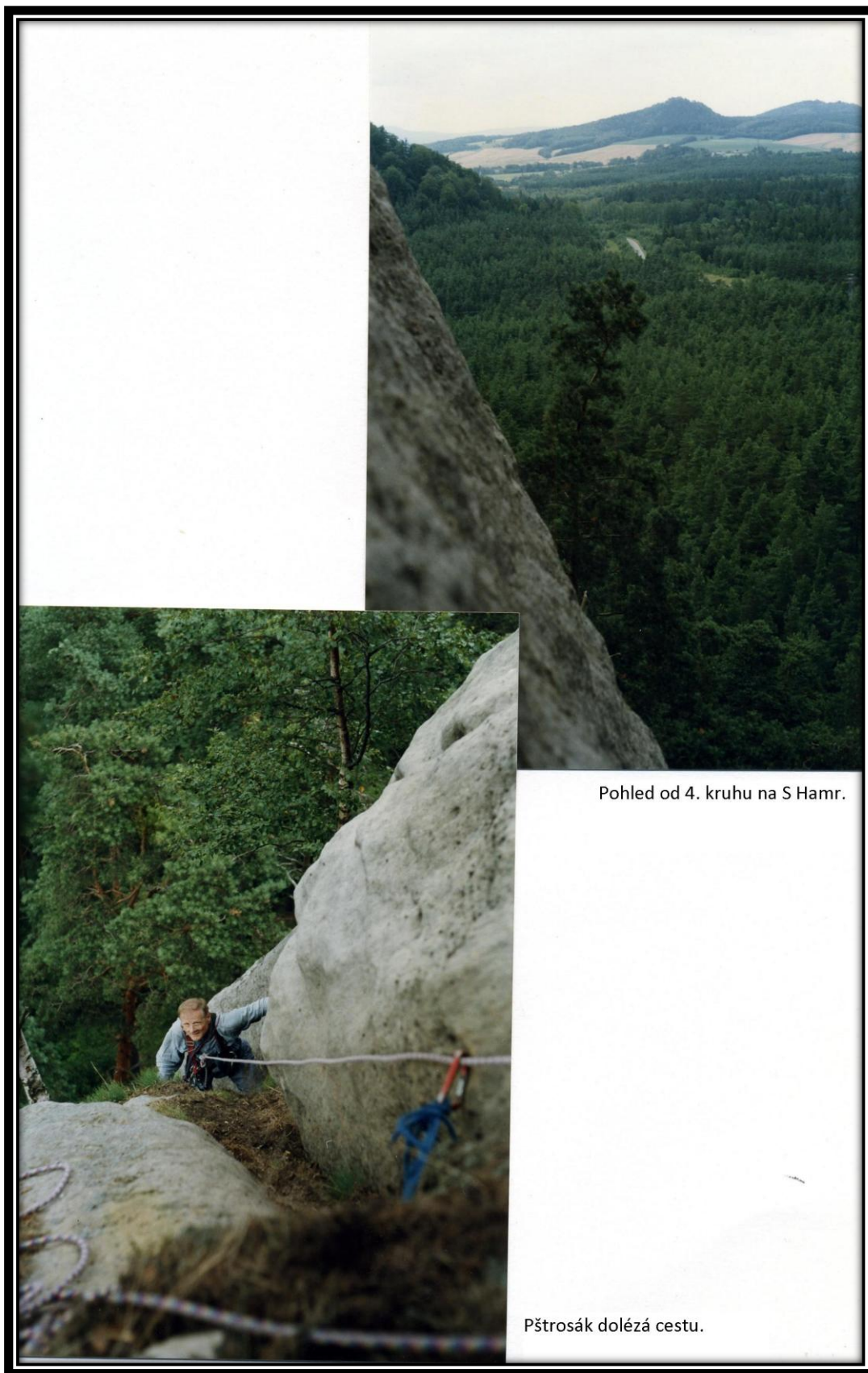

Široký kámen - Ještědské panorama

Vladislav Strnad (Pštrosák) jistí u 3. kruhu, já fotím od čtvrtého.

Foto: Radek Mikuláš

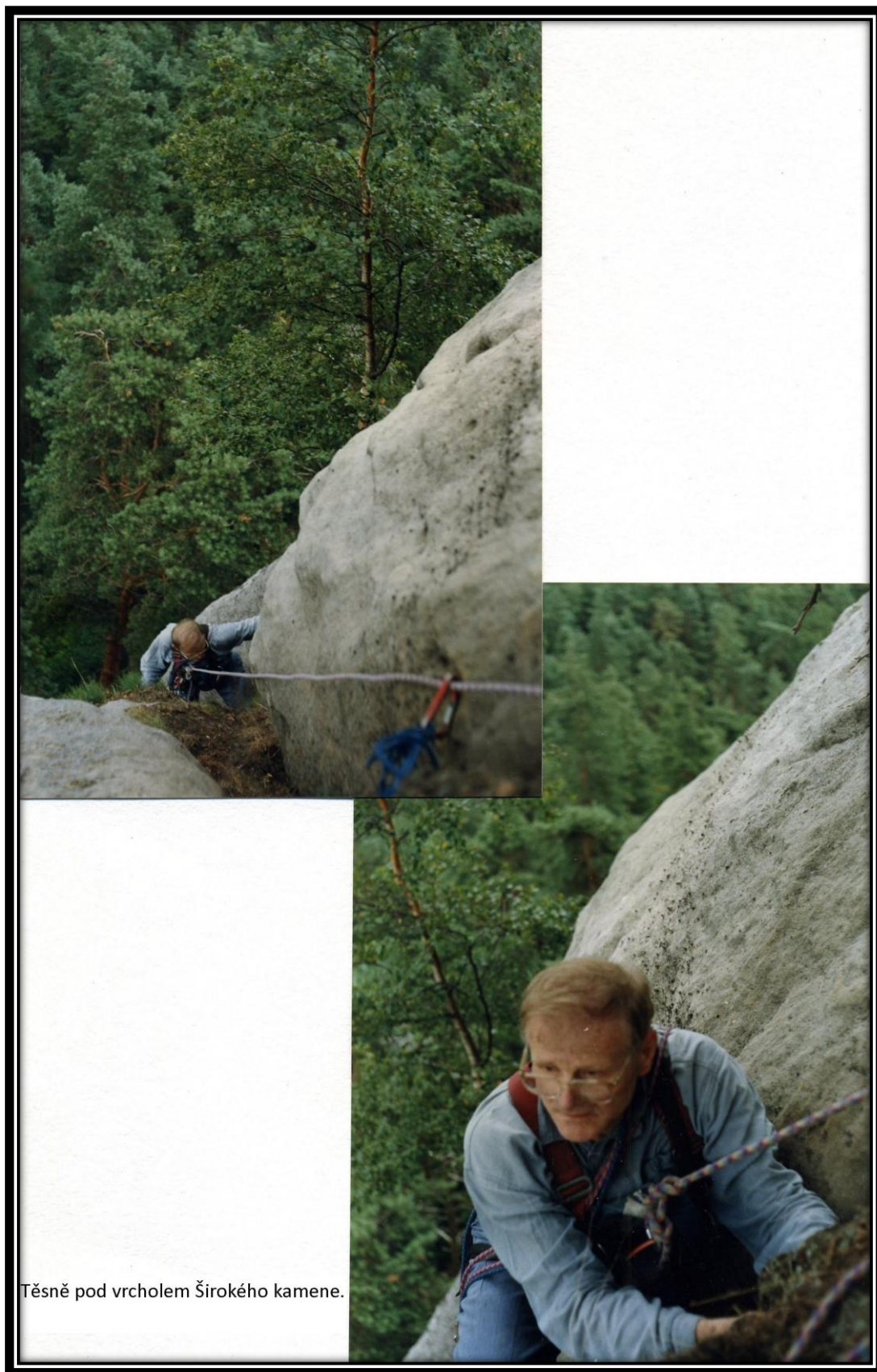

Pohled od 4. kruhu na S Hamr.

Pštrosák dolézá cestu.

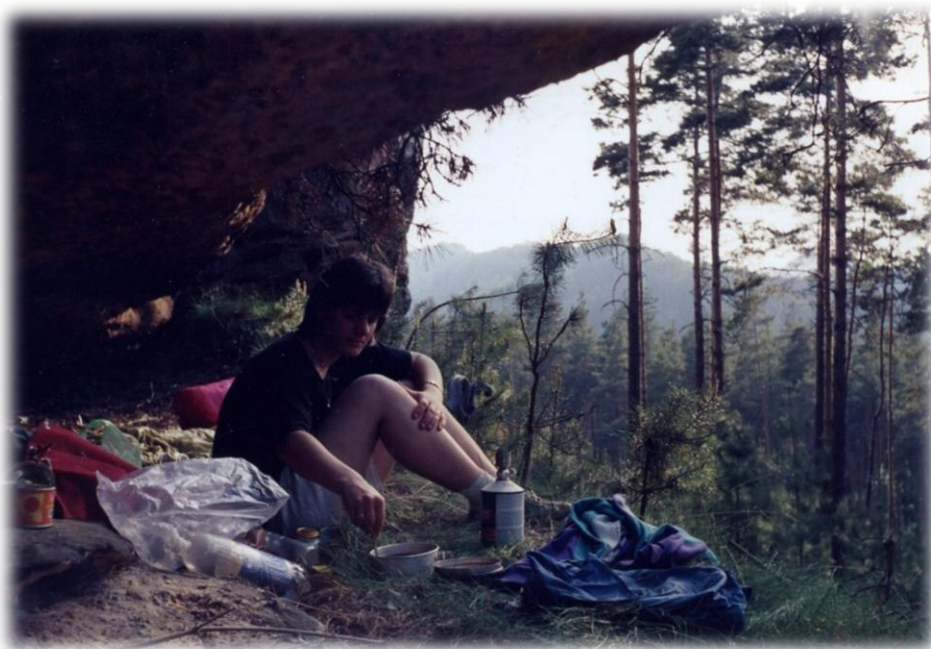
Foto: Radek Mikuláš

Těsně pod vrcholem Širokého kamene.

Foto: Radek Mikuláš

V bivaku poblíž Děvínské věže.

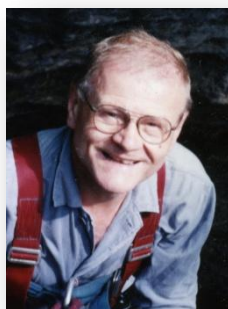

Brusinky

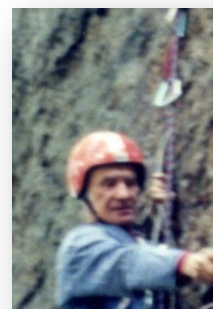
Portréty některých prvovýstupců

Radek Mikuláš

Vladislav Strnad (Pštrosák)

Ivo Zuber

Milada Martinková

Dalibor Slánský

Borek Metal

Alena Mikulášová

Hasso Gantze

Pavel Henke

Jana Řezníková

Albrecht Kittler

Pavel Bechyně (Kýsa)

OBSAH

Číslo	Jméno věže, masívu	Strana
20.	Borový hrot	55
19.	Borový plátek	54
14.	Děvínská palice	46
13.	Děvínská věž	45
27.	Hodinář	67
2.	Hřib	28
28.	Chrastenská stěna	68
6.	Jedová věž	33
29.	Kafr	70
24.	Kavčí skála	61
3.	Kyselá věž	29
23.	Malá Kavčí skála	59
30.	Mijnheer	71
17.	Palice	51
11.	Palohlavská věž	42

Číslo	Jméno věže, masívu	Strana
10.	Přizděná věž	41
12.	Rourák	43
15.	Strážce stolové hory	48
1.	Strážovská věž	27
16.	Široký kámen	49
18.	Švarcvaldská brána	52
25.	Trpaslík	64
7.	Uprchlík	35
4.	Uranová věž	30
21.	Velbloud	56
22.	Velbloudice	57
9.	Velký Jelení vrch	38
26.	Věž kravího dolu	66
5.	Zářivá věž	31
8.	Zběh	37